

Vaikuta vesiin

Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tenon-
Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella 2022–2027

PEKKA RÄINÄ (TOIM.)

Vaikuta vesiin

Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma
Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella
2022–2027

PEKKA RÄINÄ (TOIM.)

ANNUKKA PURO-TAHVANAINEN

JARI PASANEN

ANU RAUTIALA

ARTO SEPPÄLÄ

JUKKA YLIKÖRKKÖ

RAPORTEJA 79 | 2017

**VAIKUTA VESIIN
VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMA
TENON-NÄÄTÄMÖJOEN-PAATSJOEN VESIENHOITOALUEELLA 2022–2027**

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

**Taitto: Ritva-Liisa Hakala
Kansikuva: Gunnar Kristiansen
Kartat: Riku Elo
Kuvankäsittely: Hannu Lehtomaa**

ISBN 978-952-314-649-5 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-314-649-5

www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

Voit vaikuttaa vesiemme hoitoon.....	5
Mistä asioista nyt toivotaan palautetta.....	6
Miten ja milloin toimitan mielipiteeni tiedoksi?.....	7
Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoenjoen vesienhoitoalue.....	8
Vesienhoitoalue ylittää hallinnolliset rajat	8
Alueen vesistöt ja vesienhoidon haasteet.....	8
Pohjavedet.....	12
Vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset	14
Vesienhoidon keskeiset kysymykset Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoenjoen vesienhoitoalueella kaudella 2022–2027	14
Jätevesihaitat ja haitalliset aineet hallintaan	15
Pohjavesien turvaaminen	16
Vesielinympäristöjen parantaminen.....	16
Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen	16
Vieraslajien ja kalatautien leviäminen estetään	17
Vesienhoito otetaan huomioon kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa..	17
Toimenpiteiden toteutus	17
Suunnitelman tarkistamisen työohjelma	19
Vesienhoitoa suunnitellaan yhteistyössä.....	19
Vesienhoito liittyy merenhoitoon ja tulvariskien hallintaan.....	20
Suunnittelun aikataulu ja vaiheet	21
Suunnittelu koskee pinta- ja pohjavesiä.....	22
Ihmistoiminnan vaikutukset vesien tilaan arvioidaan.....	22
Kuormitusarviot	22
Vesirakentamisen aiheuttamat muutokset.....	22
Pohjavesiin kohdistuvan ihmistoiminnan vaikutukset.....	23
Vesien tila arvioidaan uudella aineistolla.....	23
Pintavesien tila	23
Pohjavesien tila.....	23
Seurantaohjelmat tarkistetaan.....	24
Vesimuodostumille asetetaan ympäristötavoitteet.....	24
Toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä.....	24
Vesienhoitosuunnitelma tarkistetaan	24
Vesienhoidon toteutusta edistetään ja seurataan	25

Ympäristövaikutusten arviointi	26
Miten arviointi toteutetaan vesienhoidon suunnittelussa.....	26
Mistä asioista nyt toivotaan palautetta	27
Suunnitteluun vaikuttava yleinen kehitys.....	28
Ilmastonmuutos ja tulviin varautuminen	28
Uusia kansallisia linjauksia jotka ohjaavat osaltaan vesienhoitoa	28
Suunnitteluun vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia.....	29
Tiedotus ja tärkeimmät tietolähteet	30
Yhteystiedot.....	31
Sanasto	32
Keskeinen vesienhoitoon liittyvä lainsäädäntö	35
Kuvailulehti.....	36
Faktaark	37
Sisdoallosiidu.....	38
Valdâlemsijđo	39
GA`ŽEÂ TAŽ	40

Voit vaikuttaa vesiemme hoitoon

Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 hyväksyttiin valtioneuvostossa vuoden 2015 lopussa. Nyt vesienhoitosuunnitelmat tarkistetaan hoitokautta 2022–2027 varten. Suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueen keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laadinnasta kuullaan 8.1.2018–9.7.2018. Taustatietoa vesienhoidosta löydät verkko-osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin ja samalta sivulta pääset tarkastelemaan vesikarttaa. Vesikarttaan on koottu tietoa vesien tilasta ja siihen vaikuttavista toiminnoista. Tietoa on tarkoitus täydentää kuulemisen aikana.

Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla (kuva 1). Vesienhoitoa on Suomessa toteutettu jo vuosikymmenien ajan, mutta nykyisessä muodossaan vesienhoidon suunnittelu käynnistyi EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin tultua voimaan vuonna 2000.

Kuva 1. Suomen vesienhoitoalueet

Kuva 2. Vesienhoidon suunnitteluprosessi

Suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa (kuva 2). Nyt käynnistyneen suunnittelukierroksen aikana tarkistetaan vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat laajassa yhteistyössä ja eri tahoja kuullen. Parhailaan käynnissä olevassa kuulemisessa pyydetään palautetta suunnittelun työohjelmasta ja aikataulusta sekä vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä. Lisäksi kerrotaan SOVA-lain mukaisen ympäristöselostuksen valmistelusta. Saatua palautetta hyödynnetään toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelman valmistelussa. Sen yhteenveto kirjataan vesienhoitosuunnitelmaan, joka tulee ehdotuksena kuultavaksi vuonna 2020.

Suunnittelun työohjelma ja aikataulu ovat samat kaikilla vesienhoitoalueilla. Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja suunnittelun alueellinen organisointi sen sijaan vaihtelevat. Tässä asiakirjassa käsitellään keskeisiä kysymyksiä, jotka liittyvät Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen järvien, jokien ja pohjavesien tilan ylläpitämiseen ja parantamiseen. Vesienhoitoalue kattaa Tenon, Näätämojoen, Uutuanjoen ja Paatsjoen vesistöt sekä Tuulomajoen vesistön latvavedet. Suomalais-norjalainen vesienhoitoalue koostuu mainituista vesistöistä Tuulomanjoen vesistöä lukuunottamatta. **Tämä kuulemisasiakirja koskee vesienhoitoalueen Suomen puoleista aluetta.** Norja laatii oman alueensa työohjelman, aikatauluja ja keskeisiä kysymyksiä koskevan kuulemisasiakirjan. Se tulee nähtäväksi vuoden 2019 alussa.

Mistä asioista nyt toivotaan palautetta

Mielipidettäsi tarvitaan kolmesta asiakokonaisuudesta: vesienhoitoon liittyvät **keskeiset kysymykset, vesienhoidon työohjelma**, suunnittelun aikataulu ja osallistumismenettelyt sekä vesienhoitosuunnitelmasta laadittavan **ympäristöselostuksen** valmistelu ja sisältö.

Keskeiset kysymykset ovat asioita, joihin valmistelussa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota. Ne voivat liittyä esimerkiksi vesien tilaan liittyviin keskeisiin ongelmiin ja kehittämistarpeisiin; keinoihin ja toimiin, joilla vesien tilaa voidaan parantaa tai vaikkapa rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksiin.

Kuuleminen järjestetään, jotta viranomaisten lisäksi myös kansalaiset, kansalaisjärjestöt, kunnat, toimijat ja muut tahot voivat tuoda omat näkemyksensä ja asiantuntemuksensa vesienhoitoon. Yhteistyötä lisäämällä moni ongelma voidaan ehkäistä ennalta tai korjata. Antamalla palautetta voit vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten oman alueesi vesistöt, rannikkovedet ja pohjavedet sekä niiden tilaan vaikuttavat toiminnot otetaan suunnittelussa huomioon. Palautteellasi on merkitystä ja vain osallistumalla voit vaikuttaa.

Miten ja milloin toimitan mielipiteeni tiedoksi?

Puoli vuotta kestävät kuulemiset toteutetaan samanaikaisesti kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla. Kuulemis-palautteen viimeinen jättöpäivä on 9.7.2018. Lausunnot, mielipiteet ja kannanotot kannattaa kuitenkin antaa hyvissä ajoin ennen määräaika.

Palaute toivotaan ensisijaisesti sähköisessä muodossa lausuntopalaute.fi -sivujen kautta. Palautteen voi toimittaa myös sähköpostilla tai kirjeenä sen ELY-keskuksen (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen) kirjaimoon, jonka yhteystiedot löytyvät tämän asiakirjan lopusta. Word-muodossa toimitettu palaute nopeuttaa ja helpottaa käsittelyä. Lisäksi palautetta voi antaa Internetissä vastaamalla kyselyyn, joka löytyy www.ymparisto.fi/vaikutavesiin -sivun kautta.

Yksi vaihtoehto osallistumiselle on kertoa oma mielipiteesi sinua lähellä olevan, vesienhoitotyössä mukana olevan edustajan välityksellä. Vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien jäsentiedot löytyvät esimerkiksi vaikuta vesiin -sivun kautta.

Ympäristöhallinnon kuvapankki Auri Sarvilinna

Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue

Käytännön vesienhoitotyö tehdään vesienhoitoalueilla. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen kansainvälinen vesienhoitoalue sijoittuu Suomeen, Norjaan ja Venäjälle. Tässä luvussa kuvataan vesienhoitoalueen Suomen puoleista aluetta ellei toisin mainita ja tarkastellaan sen vesienhoidon haasteita.

Vesienhoitoalue ylittää hallinnolliset rajat

Vesienhoitoalueet on muodostettu siten, että ne sisältävät kokonaisia vesistöalueita. Näin ollen ne voivat jakaantua useiden valtioiden alueille. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue kattaa Suomen ja Norjan yhteiset Tenojoen, Näätämöjoen ja Uutuanjoen vesistöalueet sekä Suomen, Norjan ja Venäjän yhteisen Paatsjoen alueen sekä Venäjälle laskevan Tuulomajoen vesistön latvavedet (kuva 3). Suomi ja Norja laativat alueilleen vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat, jotka sovitetaan yhteen.

Alueen vesistöt ja vesienhoidon haasteet

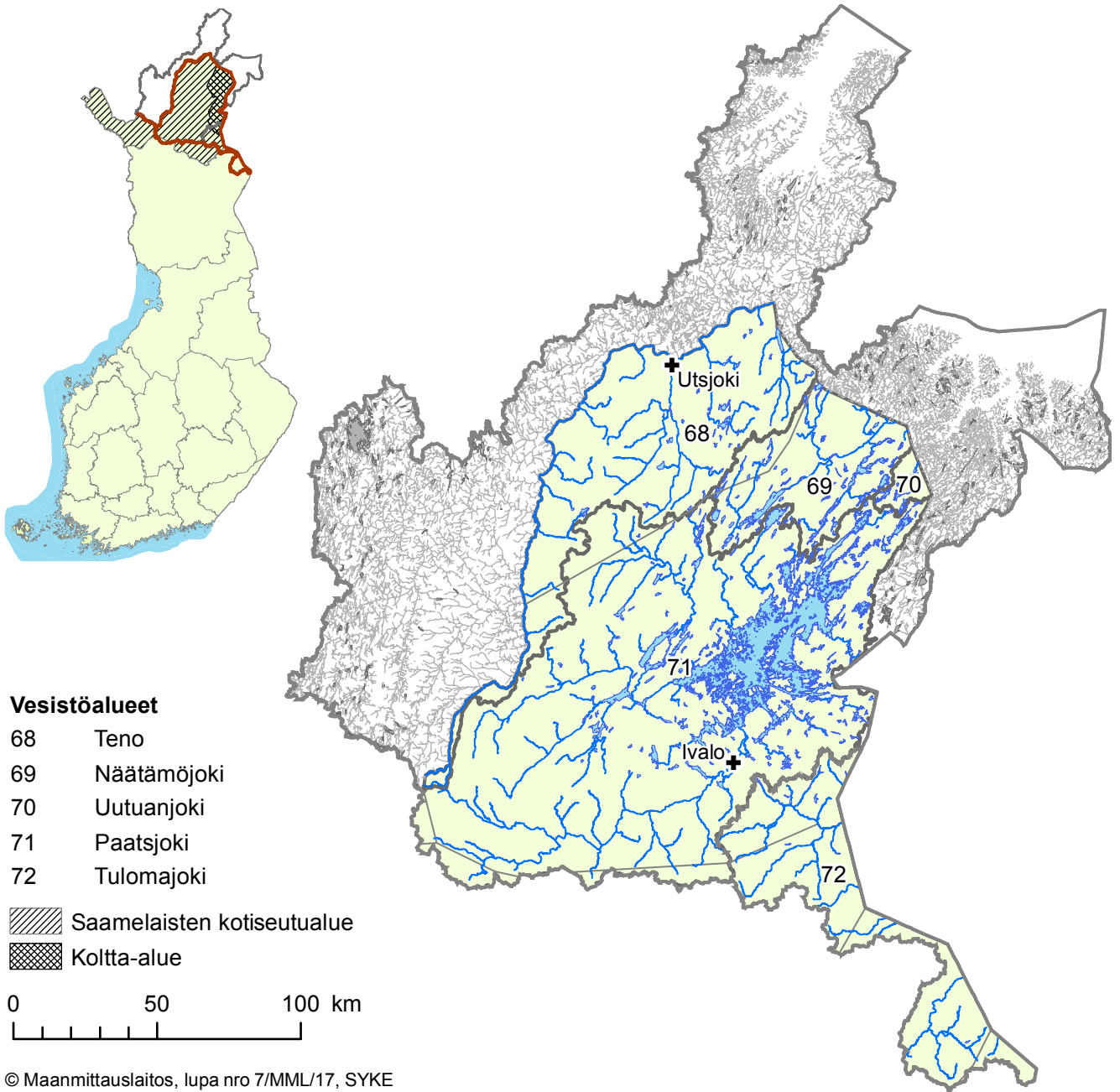
Vesienhoitoalueen pinta-ala Suomen puolella on 25 430 km², mikä on noin kaksi kolmasosaa vesistöjen kokonaisalasta. Tenojoki ja Näätämöjoki ovat tärkeitä Atlantin lohen lisääntymisjokia. Tuulomajoen vesistöön vaelluskalojen nousun estävät Venäjän puolella sijaitsevat voimalaitokset.

Tyypillistä alueen vesistöille on niiden karuus, kirkkaus ja vähähumuksisuus. Ihmisen aiheuttama kuormitus Suomen puoleisella alueella on vähäistä ja paikallista, eikä veden laadullisia ongelmia juurikaan ole (kuva 4).

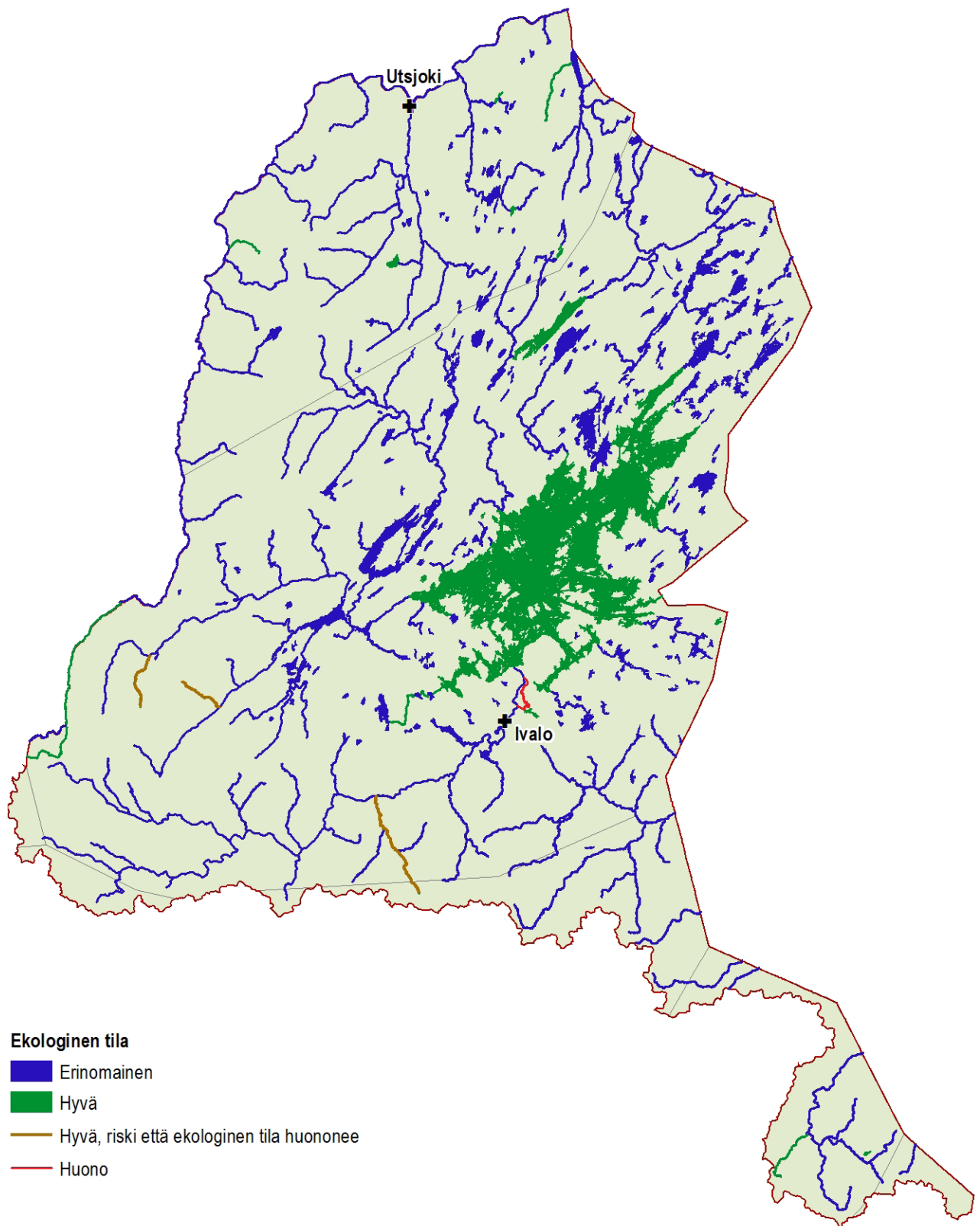
Kuormittavia tekijöitä alueella ovat lähinnä taajamien jätevedet ja haja-asutus sekä metsätalous ja maatalous. Ylä-Lapissa metsätalouden vaikutukset ovat vähäisempiä kuin muualla Lapissa. Tenojoen vesistöalueella ihmisen toiminta on paikoin lisännyt eroosiota ja teiden rakentaminen on aiheuttanut mm. lohen nousuesteitä, joista osa on poistettu (kuva 5).

Eniten ihmistoiminta on vaikuttanut Paatsjoen vesistön tilaan. Paatsjokeen, joka on osin Norjan ja Venäjän välinen rajajoki, on rakennettu seitsemän voimalaitosta ja Inarijärveä säännöstellään voimatalouden tarpeisiin. Paatsjoen vesistön suurin kuormittaja on Venäjän puolella Nikkelin kaupunki ja Petsenganikelin kaivos- ja metalliteollisuuskombinaatti. Kaivostoimintaa vesienhoitoalueella on myös Norjan puolella ja Suomessa Lemmenjoen ja Ivalojoen alueilla harjoitetaan koneellista kullankaivua. Kaivos- ja muut suuret hankkeet, voivat muuttaa vesimuodostumien tilaa niin, että asetettuja ympäristötavoitteita ei voida saavuttaa.

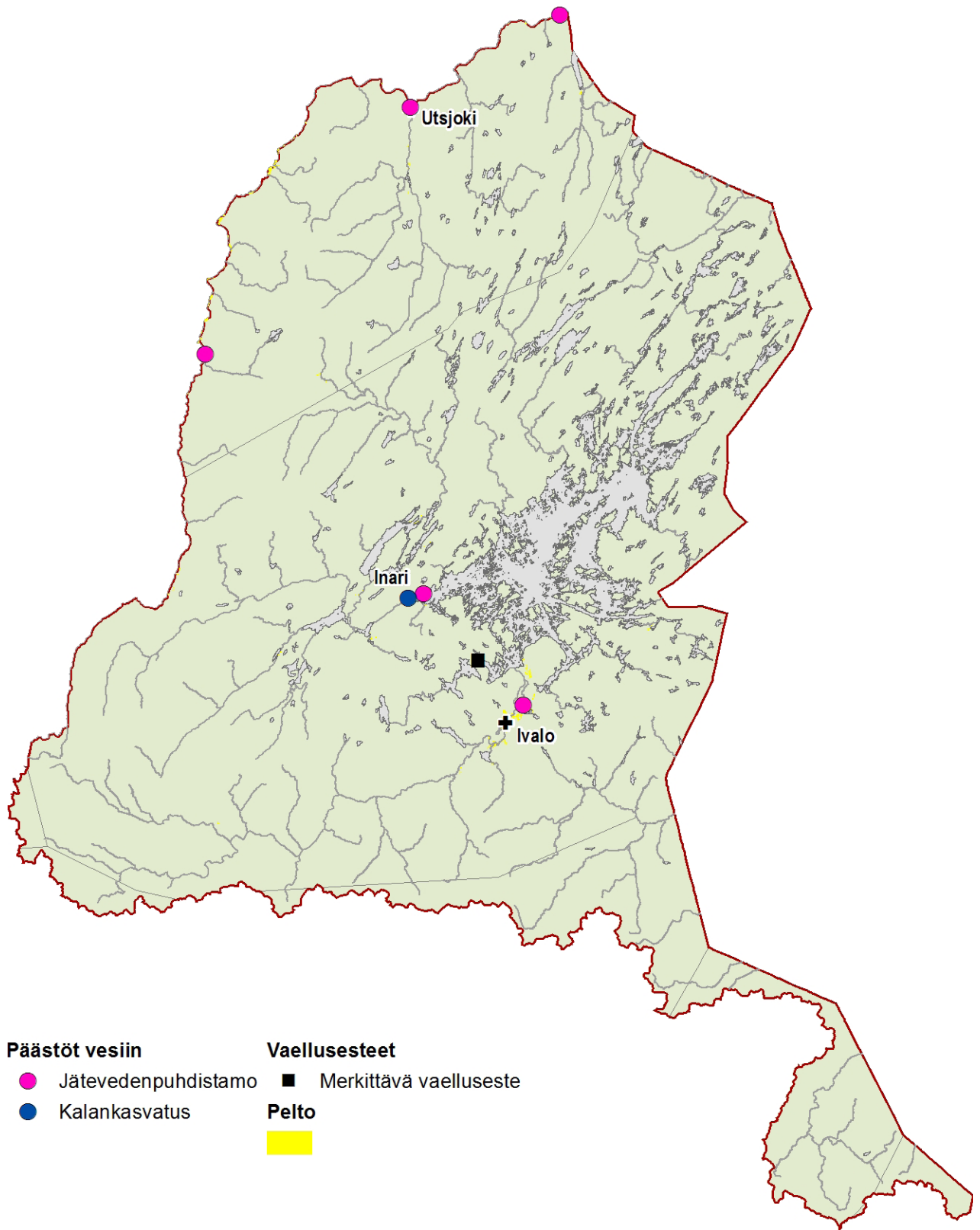
Oma erityinen kysymyksensä alueella on vieraslajien ja kalatautien leviämisen estäminen. Erityisesti Jäämereen laskevien jokien lohikannoille vaarallisen lohiloisen vastaiset toimet ovat keskeisiä vesienhoitoalueella.

Kuva 3. Vesistöaluejako Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella

Kuva 4. Pintavesien tila Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella 2013

☞ Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/17, SYKE

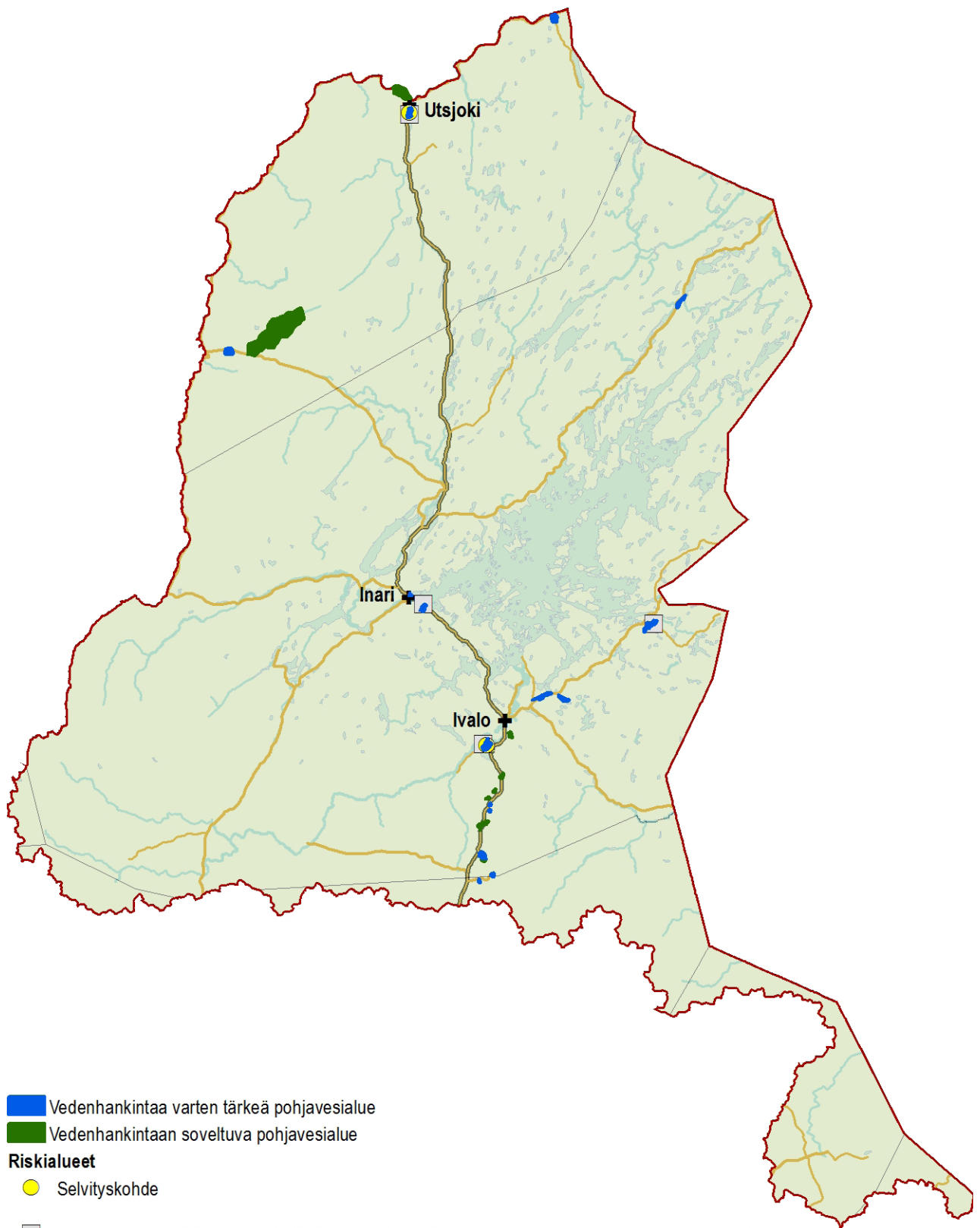
Kuva 5. Vesien tilaan vaikuttavia paineita Tenon-Näätämojen-Paatsjoen vesienhoitoalueella

Pohjavedet

Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella merkittävimmät pohjavesivarat liittyvät usein harjujaksoihin. Tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita on alueella noin 30 kappaletta. Alueella on merkittävä määrä (noin 360 kpl) III luokan pohjavesialueita, joiden soveltuvuutta vedenhankintaan ei ole vielä tutkittu. Pohjavesialueiden lukumäärä tulee tarkentumaan tulevina vuosina, kun III luokan pohjavesialueiden soveltuvuutta yhdyskuntien vedenhankintaan selvitetään.

Pohjavesivarat ovat vesienhoitoalueella käyttöön nähden runsaat. Vesienhoitoalueella kaikki vesilaitokset käyttävät raakavetenään pohjavettä. Kuntakeskusten ja kylätaajamien pohjavesialueilla on erilaisia riskejä aiheuttavia toimintoja. Yleisempiä pohjaveden uhkatekijöitä ovat asutuksen jätevesien käsittely sekä pilaantuneet maa-alueet kuten vanhat kaatopaikat.

© Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/17, SYKE

Kuva 6. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen pohjavesialueet

Vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset

Keskeiset kysymykset antavat viitteitä siitä, mihin asioihin vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmassa aiotaan kiinnittää tulevalla vesienhoitokierroksella erityistä huomiota. Voit palautteessasi ottaa kantaa esimerkiksi siihen, onko oikeat keskeiset asiat nostettu esiin vai onko syytä painottaa myös muita asioita. Lisätietoa vesien tilasta, ihmistoiminnoista ja niiden vaikutuksista löydät vesikartasta (paikkatieto.ymparisto.fi/vaikutavesiin).

Edellisellä suunnittelukierroksella Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset liittyivät seuraaviin pääteemoihin:

- Haja-asutuksen vesihuollon parantaminen
- Tie- ja vesirakentamisesta ja säännöstelystä aiheutuneiden haittojen lieventäminen
- Tulvista aiheutuvien haittojen vähentäminen
- Vesistökuormituksen hallinta
- Vieraslajien ja kalatautien leviämisen estäminen

Tärkeät vesienhoidon perusteemat eivät ole muuttuneet. Tässä asiakirjassa käsitellään Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella vuosien 2022–2027 aikana vesienhoidon kannalta tärkeitä asioita. Keskeisiä kysymyksiä ei ole asetettu tärkeysjärjestykseen, vaan tarkastelu on tehty teemoittain ja sitä on laajennettu ottaen huomioon suunnitteluun vaikuttava yleinen kehitys ja tiedon karttuminen.

Keskeistä on myös jatkaa kaikkien vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutusta ja seuranta suunitellussa aikataulussa ja myös niissä vesimuodostumissa, jotka saavuttavat tavoitteena olevan hyvän tilan. Vastaavasti jo hyvässä tai erinomaisessa tilassa olevien vesimuodostumien tilan heikkeneminen tulee estää.

Vesienhoidon keskeiset kysymykset Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella kaudella 2022–2027

Ehdotetut vesienhoidon keskeiset kysymykset Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella kaudella 2022–2027:

- Jätevesihaitat hallintaan
- Pohjavesien turvaaminen
- Vesielinympäristöjen parantaminen
- Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen
- Vieraslajien ja kalatautien leviäminen estetään
- Vesienhoidon huomioiminen kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa
- Toimenpiteiden toteutus

Jätevesihaitat ja haitalliset aineet hallintaan

Vesistökuormituksen hallinta on tärkeää vesistön tilan ylläpidon kannalta. Ihmisen aiheuttama kuormitus alueella on verraten vähäistä ja veden laadullisia ongelmia on ilmennyt ainoastaan ajoittain ja paikallisesti välittömästi taajamien alapuolella. Luontaisesti karut vesistöt reagoivat kuitenkin herkästi muuttuviin olosuhteisiin ja kuormitukseen. Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa soveltaen voidaan taajamien, teollisuuden ja hajakuormituksen ympäristövaikutuksia hallita.

Uusia kaivoksia on mahdollisesti aloittamassa toimintaansa vesienhoitoalueella. Kaivannaisteollisuuden vesistö päästöt sisältävät usein raskasmetalleja, jotka voivat olla vesieliöstölle haitallisia tai suurina määrinä jopa myrkyllisiä. Haitalliset aineet ja niiden hallinta ovat varsinkin paikallisesti tärkeä kysymys. Kaivostoiminta on kestoltaan pitkäaikaista, mutta sen ympäristövaikutukset ovat usein vielä paljon pitkäaikaisempia kuin itse toiminta. Koneellisen kullankaivuun haitallisia vesistövaikutuksia tulee ehkäistä aiempaa paremmin.

Vesihuollon riskien hallinta tulee kattaa vesihuollon kokonaisuudessaan vedenottoista jätevesien puhdistukseen ja vesistöön johtamiseen saakka. Vesihuollon verkostojen, laitteiden, vedenottamoiden ja jätevedenpuhdistamoiden hyvään hoitoon ja tarvittaviin uusinvestointeihin tulee edelleen panostaa suunnitelmallisesti. Vesihuoltoverkostojen saneerausvolyyymi tulee olla riittävän suuri suhteessa verkostojen ikään ja kuntoon, jotta korjausvelkaa saadaan vähennettyä ja järjestelmien toimintavarmuus säilyy. Vesihuoltolaki (681/2014) edellyttää, että vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos toimittaa ajantasaisen suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle.

Talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun asetuksen (157/2017) mukaiset siirtymäajat loppuvat vuonna 2019, joten haja-asutusalueiden kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät tulisi olla suunnittelukaudella kunnossa.

Haitallisten aineiden laaja kirjo

Ympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita on lukuisia ja uusia tunnistetaan vuosittain. Eri aineiden merkitys vaihtelee alueittain suuresti. Aineiden seuranta toteutetaan lupavelvollisten toimijoiden velvoitetarkkailuohjelmien yhteydessä silloin kun siihen tarvetta todetaan. Lisäksi ympäristöhallinnolla on oma haitallisten aineiden seurantaohjelma. Velvoitetarkkailuohjelmia tarkistetaan ja muutetaan vastaamaan asetuksen 1090/2016 määräyksiä.

Kaukokulkeutuvista aineista esimerkiksi elohopeaa kertyy pohjoisille alueille ilmaitse eri puolilta Eurooppaa ja sen ulkopuolelta. Myös maankäytön (metsätaloustoimenpiteet) on arvioitu vaikuttavan elohopeakuormitukseen. Elohopea päätyy lopulta vesistöihin ja eliöstöön. Elohopeapitoisuuksia seurataan sekä ympäristöhallinnon seurantaohjelmissa että tarvittaessa velvoitetarkkailuissa. Vesistöjen kemiallisen tilan luokittelussa käytettävä elohopean ympäristölaatumormi (EQS) on muuttunut ensimmäisen vesienhoitokierroksen raportoinnin jälkeen. Ympäristölaatumormi on asetettu nykyisin vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa (1090/2016) ahvenelle ja raja-arvo on myös tiukentunut.

Pohjavesien turvaaminen

Vesienhoitoalueen pohjavedet ovat pääosin hyvälaatuisia. Ihmistoiminnot aiheuttavat kuitenkin kuormitusta pohjavesialueille erityisesti kuntakeskuksissa ja kylätaajamissa. Keskeiset kysymykset liittyvät pohjavesien kemiallisen tilan säilyttämiseen hyvänä.

Pohjavettä vaarantavia toimintoja ovat asutus ja yhdyskunnat, teollisuus- ja yritystoiminta, tienpito ja liikenne, maaseutuelinkeinot sekä maa-ainesten ottamistoiminta. Tärkeimpinä pohjavesien turvaamiskohteina ovat I luokan pohjavesialueet, joissa on yleensä toiminnassa oleva vedenotto.

Vesienhoitoalueen pohjavesialueille on sijoittunut monia pohjaveden kemiallista tilaa uhkaavia toimintoja kuten maa-ainesten ottamistoimintaa, asutuskeskuksia, pilaantuneita maa-alueita sekä liikenneväyliä.

Ennakoiva pohjaveden suojelu on ensiarvoinen toimenpide pohjavesien hyvän tilan säilyttämiseksi. Maankäytön suunnittelussa pohjavesien suojelunäkökohdat on tarpeen huomioida entistä kattavammin. Riskikohteiden sijoittaminen pohjavesialueiden ulkopuolelle sekä jo todettujen riskikohteiden poistaminen pohjavesialueilta mm. kunnostamalla pilaantuneet maa-alueet ja jälkihoitamalla maa-ainesten ottamisalueet vähentävät pohjavesiin kohdistuvaa kuormitusta. Pohjavesialueiden säilyttäminen luonnontilaisina turvaa parhaiten pohjaveden laadun.

Vesielinympäristöjen parantaminen

Vesielinympäristöjen parantamisella tarkoitetaan vesistön tilaa kohentavia toimenpiteiden toteuttamista itse vesistössä tai sen välittömässä läheisyydessä. Tällaisia ovat erilaiset vesistön sisäisen ja ulkoisen kuormituksen vähentämiseen ja vesistön rakenteellisen tilan parantamiseen tähtäävät toimenpiteet.

Vesistöjen rakenteellinen tila on heikentynyt joissakin vesistöissä, vaikka se ei välttämättä näy ekologisen tilan luokassa. Tila voi olla heikentynyt esimerkiksi vesistön perkaamisen tai eliöstön vaelluksia estävien patojen tai teiden rakentamisen takia.

Valtion rooli on vähentynyt kunnostushankkeiden rahoittajana ja toteuttajana, minkä vuoksi kunnostushankkeiden toteutuksessa tarvitaan yhteistyötä sekä paikallisten tahojen aktiivisuutta ja osallistumista. Alueellisen ja paikallisen tason yhteistyön lisääminen ja rahoituspohjan laajentaminen ovat edellytykset kunnostushankkeiden toteutumiselle.

Inarijärven säännöstelyyn liittyvien velvoitetöiden tavoitteena on pienentää Inarijärven säännöstelystä rannoille, ympäristölle, kalastolle ja kalastukselle sekä vesiliikenteelle aiheutuvia vahinkoja. Lisäksi velvoiterahoilla kunnostetaan ja rakennetaan kalanhoitovelvoitteeseen liittyviä rakenteita. Velvoitetöinä on mm. suojattu vyöryviä rantoja ja raivattu rantoja kaatuneista tai kaatumaisillaan olevista puista, mikäli ne aiheuttavat riskiä esimerkiksi järvellä liikkujille.

Kalataloudellisiin kunnostushankkeisiin pyritään saamaan muitakin rahoittajia kuin valtio. Lapin ELY-keskuksen kautta rahoitettavat virtavesien kalataloudelliset kunnostukset kohdennetaan jokikohteisiin, joilla on huomattavaa merkitystä uhanalaisten vaelluskalakantojen lisääntymisen ja poikastuotannon kannalta.

Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen

Lähes kaikki vesienhoitoalueen järvet ja joet ovat erinomaisessa tai hyvässä tilassa. Näiden vesien tilan turvaamiseksi tulee tarkastella erityisesti maankäytön suunnitteluun ja ympäristöluvitukseen liittyvän sijainninhajauksen sekä etenkin metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteiden hyödyntämistä. Aluetta koskevia suunnitelmia ja päätöksiä tekevien tietoisuutta erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien sijainnista ja tilaan vaikuttavista tekijöistä tulee jatkossa edistää.

Vieraslajien ja kalatautien leviäminen estetään

Vakava ekologinen ja taloudellinen riski Jäämereen laskevissa joissa, etenkin Tenolla, on *Gyrodactylus salaris*-loisen ja muiden kalaloisten, -tautien sekä vieraskalalajien leviäminen vesistöalueelle. Jäämeren laskevissa joissa lohiloinen on lohelle tappava, mutta Itämeren kannat ovat loiselle vastustuskykyiset. Suomen viranomaiset ovat olennaisesti vähentäneet vaarallisen lohiloisen leviämisen riskiä tiukentamalla Jäämereen laskeviin vesistöihin ulkopuolelta tuleville kalastajille suunnattuja määräyksiä ja tehostamalla tiedotusta. Riskin minimoimiseksi tarvitaan edelleen Suomen ja Norjan välisen yhteistyön jatkamista ja tehostamista. Yhteistyötä tulee jatkaa myös Ruotsin ja Venäjän viranomaisten kanssa mahdollisimman tehokkaiden ehkäisytoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Paatsjoen vesistöalueelle tuoduista vieraista kalalajeista muikku on muodostanut muutamiin järviin (Inarijärvi ja sen lähiympäristön järvet) pysyvät kannat. Puronieriä lisääntyy eräissä Tuulomajoen vesistön yläosan puroissa. Uusien kalalajien tuomista Tenon-Näätäjäjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueelle ei voida perustella kalataloudellisilla tai muilla syillä. Vieraiden lajien tuontiin sisältyy aina ekologisia riskejä. Tenovuono on liitetty Norjan kansallisiin lohivuonoihin, joissa lohienkasvatusta ei sallita.

Kyttyrälohia on tavattu alueen joissa jo 60-luvulta lähtien, mutta se on yleistynyt viime vuosina. Vuonna 2017 kyttyrälohia oli alueen joissa poikkeuksellisen runsaasti. On tärkeää vähentää kyttyrälöhien määrää joissa, millä estetään sen luontainen lisääntyminen vesistöissä. Kyttyrälöhen merkitystä atlantin lohien kilpailijana ei tarkoin tunneta ja mahdolliset tautiriskit voivat kasvaa kyttyrälöhien määrän lisääntyessä.

Vesienhoitoalueella tulee pidättäytyä uusien vieraiden lajien tuonnista alueelle sekä jo tuotujen lajien levittämisestä uusiin vesistöihin.

Vesienhoito otetaan huomioon kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa

Kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytössä on otettava huomioon pinta- ja pohjavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Kaikilla kaavatasoilla (maakunta-, yleis- ja asemakaavoissa) tavoitteena on aikaansaada vesienhoitollisesti kestävää suunnittelua ja ratkaisuja maankäyttö- ja rakennuslain keinovalikoimaa hyödyntämällä. Myös rakentamisen ohjauksessa tulee hyödyntää kaikkia maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön mahdollistamia keinoja vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaavaa laadittaessa on selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa otettava entistä enemmän huomioon pinta- ja pohjavedet. Valuma-aluekohtainen tarkastelu on aina tarvittaessa ulotettava kaava-alueen ulkopuolelle.

Edelleen on erityisen tärkeää estää erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan heikkeneminen. Kaavoituksen ja luvituksen keinoin on ohjattava etenkin vesien tilaan haitallisesti vaikuttavaa alueidenkäyttöä, rakentamista tai muuta ympäristölle haitallisten toimintojen sijoittamista. Poikkeamispäätösten ratkaisussa tulee ottaa huomioon vesien tilan tavoitteet.

Toimenpiteiden toteutus

Vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteutus riippuu hyvin monen eri tahon toimista. Näitä ovat esim. toiminnanharjoittajat, yritykset, kotitaloudet, kansalaisjärjestöt, valtion sektoriviranomaiset, aluehallintovirastot, kunnat, maakuntien liitot, tutkimuslaitokset, etujärjestöt, yhdistykset ja monet vapaaehtoiset toimijat.

Ensisijainen vastuu toimien toteuttamisesta on kuitenkin niillä yksityisillä toimijoilla (mm. toiminnanharjoittajat, kansalaiset, järjestöt), jotka vaikuttavat toimillaan vesien tilaan. Monet vesiensuojelua edistävät toimet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja eri tahojen yhteistyöhön ja valmiuteen kehittää ja osallistua niiden rahoitukseen ja toimeenpanoon. Myös monet ohjauskeinot perustuvat vapaaehtoisuuteen.

Voimavarojen riittävyyden turvaaminen on tärkeää sekä julkisen sektorin että toiminnanharjoittajien toiminnan varmistamiseksi. Valtion ja kuntien mahdollisuudet edistää toimenpiteiden toteutusta ovat heikentyneet julkisen hallinnon säästötoimien seurauksena ja vesiensuojeluun suunnatun rahoituksen pienentyessä.

Uusien yhteistyömuotojen ja rahoituskanavien kehittämiseen tulee panostaa jatkossa entistä enemmän. Keskeisiä toimenpiteitä tulee hankkeistaa ja hakea rahoitusta eri lähteistä. Vesienhoidon toimenpiteisiin tulee jatkossa entistä enemmän hakea rahoitusta myös EU:n eri rahoituskanavista. Norjan ja myös Venäjän kanssa tulee jatkaa yhteistyöhankkeita vesienhoitoa edistävien toimien toteuttamiseksi.

Rahoituksen kehittäminen ja sen kohdentaminen on vain yksi vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanon välineistä. Suuri osa toimeenpanoa tapahtuu kehittämällä nykyistä toimintaa kuten parantamalla ennakkosuunnittelua, kohdentamalla tutkimusta sekä tehostamalla neuvontaa ja koulutusta eri neuvontaorganisaatioiden kautta. Viranomaistoimintojen ohjauksella ja eri toimintojen yhteensovittamisella on tärkeä rooli. Luvanvaraisten toimintojen toimet ovat pääosin nykikäytännön mukaisia ja ympäristölupiin perustuvia. Vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano ja rahoituksen järjestäminen edellyttää paljon yhteistyötä ja eri tahojen sitoutumista toimiin. On tärkeää, että eri toimijat saadaan sitoutumaan vesienhoidon tavoitteisiin ja toteuttamiseen, miten kansalaisia saadaan aktivoitua toimimaan ja miten vesien hyvän tilan asettamat vaatimukset huomioidaan jokapäiväisessä toiminnassa eri sektoreilla.

Suunnitelman tarkistamisen työohjelma

Työohjelmassa kerrotaan mistä vesienhoidossa on kysymys, miten vesienhoitosuunnitelma ja sen toimenpideohjelma tarkistetaan sekä millaisella aikataululla suunnittelussa edetään. Voit antaa palautetta työohjelman sisällöstä.

Vesienhoidolla tarkoitetaan vesienhoito- ja merenhoitolain (1299/2004) mukaista suunnitelmallista toimintaa, joka tähtää pintavesien vähintään hyvään ekologiseen ja kemialliseen tilaan sekä pohjavesien hyvään määrälliseen ja laadulliseen tilaan. Pintavesiin luetaan järvien ja jokien lisäksi myös rannikkovedet. Vesienhoidon suunnittelusta vastaavat ympäristöviranomaiset, mutta suunnitteluun ja toteutukseen tarvitaan laajaa vuorovaikutusta ja osallistumista.

Suomi on jaettu vesienhoitoalueisiin, joista Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalue on yksi. Kullekin vesienhoitoalueelle laadittiin vesienhoitosuunnitelma ensimmäisen kerran vuonna 2009. Suunnitelmat tarkistettiin vuonna 2015. Voimassa olevat vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat vuoteen 2021 löytyvät osoitteesta: ymparisto.fi/vaikutavesiin. Nyt nämä suunnitelmat ja ohjelmat päivitetään koskemaan vuosia 2022–2027.

Vesienhoitoa suunnitellaan yhteistyössä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) suunnittelevat vesienhoitoa toimialueillaan ympäristöministeriön ohjauksessa. Valtakunnan tasolla suunnitteluun osallistuvat keskeisimmin Suomen ympäristökeskus (SYKE) ja Luonnonvarakeskus (Luke). Aluehallintouudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan suunnittelun järjestämiseen, mutta periaatteet pysyvät samoina.

Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö tapahtuvat pääosin ELY-keskusten toimialueilla. Suunnittelussa keskeisenä periaatteena on avoin ja osallistuva yhteistyö. Vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien tarkistamisen aikana kuullaan kaikkia asianosaisia tahoja. Ympäristöministeriö järjestää valtakunnallisia sidosryhmätilaisuuksia ja ELY-keskukset mahdollisuuksiensa mukaan alueellisia tilaisuuksia kuulemisten aikana ja suunnitelmien tarkistustyön eri vaiheissa.

Alueellisten vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien merkitys suunnittelutyössä on keskeinen. Yhteistyöryhmissä ovat edustettuina vesien käyttöön, suojeluun ja tilaan vaikuttavat valtion ja kuntien viranomaiset, elinkeinon harjoittajat, järjestöt, vesialueiden omistajat, keskeiset tutkimuslaitokset sekä vesien käyttäjät ja ELY-keskusten painotuksista riippuen muutkin tahot. Yhteistyöryhmien kokoonpano löytyy vesienhoitoalueiden verkkosivuilta.

Yhteistyö naapurimaiden kanssa

Suomi ja Norja laativat kumpikin omalle alueelleen vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman, jotka maiden välinen sopimus (50/2014) velvoittaa sovittamaan yhteen. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii yhteistyöstä Finnmarkin maakuntahallinnon kanssa. Lisäksi sopimus määrää tiedottamisesta, kansalaisten ja suomalais-norjalaisen rajavesistökomission kuulemisesta sekä erimielisyyksien ratkaisemisesta.

Suomalais-norjalaisen rajavesistökomission tehtävänä on toimia Suomen ja Norjan hallitusten välisenä yhteistyö- ja yhteyselimenä rajavesistöjä koskevissa kysymyksissä. Tässä tarkoituksessa rajavesistökomission tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja asioista, jotka koskevat Suomen ja Norjan välisten rajavesistöjen hoitoa, niiden tilan ja veden laadun seuranta- ja valvontaa, kalastusoloja, veden pilaantumisen ehkäisemistä, rajavesistöön rakentamista ja rajavesistön säännöstelyä sekä muissa sellaisissa asioissa, joiden vaikutukset ilmenevät rajavesistöissä.

Suomen ja Venäjän välinen rajavesistösopimus käsittää kaikki Suomen itärajan ylittävät vesialueet. Yhteistyötä hoitaa suomalais-venäläinen rajavesistöjen käyttökomissio. EU:n lainsäädäntö ei velvoita Venäjää, mutta direktiivin edellyttämiä toimia pyritään edistämään myös Venäjän kanssa yhteisillä vesistöalueilla

Vesienhoito liittyy tulvariskien hallintaan

Vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan suunnittelussa otetaan huomioon toistensa tavoitteet ja toimenpiteet.

Tulvariskien hallinnan suunnittelussa kuullaan keväällä 2018 kansalaisia ja sidostahoja ehdotuksista merkittäviksi tulvariskialueiksi. Tämä vaihe tehdään nyt toistaa kertaa ja sen perusteella voidaan nimetä uusia tai poistaa olemassa olevia nimettyjä riskialueita tai muuttaa niiden rajauksia. Myöhemmin on mahdollista osallistua myös tulvariskien hallintasuunnitelmien kuulemiseen samanaikaisesti vesien- ja merenhoidon kuulemisen kanssa. Alueellista yhteistyötä varten nimetään vuonna 2018 tulvaryhmät, joiden toiminnalla on liittymäkohtia vesienhoitotyöhön.

Tulvariskien hallinnan taustalla on samanlainen Euroopan valtioita sitova direktiivi kuin vesienhoidolla. Tulvariskien hallintaa koskee laki tulvariskien hallinnasta (620/2010). Vesienhoidossa otetaan huomioon myös **juomavesi-, luonto- ja lintudirektiivien** tavoitteet. Lisätietoa tulvariskien hallinnan suunnittelusta löydät osoitteesta: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Suunnittelun aikataulu ja vaiheet

Vesienhoitosuunnitelmien päivittäminen ja toimenpideohjelmien tarkistaminen hoitokautta 2022–2027 varten etenee vaiheittain vesien- ja merenhoitolaissa esitettyjen määräaikojen puitteissa (Kuva 7). Vuonna 2018 viimeistellään vesienhoitosuunnitelman tarkistamisen työohjelma ja aikataulu sekä laaditaan yhteenveto keskeisistä kysymyksistä. Pinta- ja pohjavesien tilan seurantaohjelmat päivitetään ja vesien tilan arviointi käynnistyy. Tila-arviot valmistuvat vuoden 2019 aikana ja ne tulevat nähtäville vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen myötä ennen luokituksen lopullista vahvistamista.

Vesienhoidon suunnittelun aikataulu vuoteen 2021	2018				2019				2020				2021			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Työohjelmasta, aikataulusta ja keskeisistä kysymyksistä kuuleminen																
Ympäristöselostuksen laatimisesta ja sisällöstä kuuleminen																
Vesimuodostumien rajausten ja ominaispiirteiden tarkistaminen																
Pinta- ja pohjavesien seurantaohjelmien laatiminen																
Edellisen vesienhoitosuunnitelman toimenpiteiden raportointi																
Tarkistukset voimakkaasti muutettujen vesien nimeämisiin																
Pinta- ja pohjavesien tila-arviot (luokittelu)																
Ympäristötavoitteiden määrittäminen																
Toimenpideohjelman tai -ohjelmien päivittäminen																
Vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen laatiminen																
Vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laatiminen																
Vesienhoitosuunnitelmaehdotuksesta kuuleminen																
Suunnitelman ympäristöselostuksesta kuuleminen																
Ehdotuksen täydentäminen kuulemisten perusteella																
Vesienhoitosuunnitelmien käsittely Valtioneuvostossa																
Yhteistyöryhmien osallistuminen																
Edellisen kierroksen toimenpiteiden toteutus ja seuranta																
Toimenpide- ja seurantaohjelman toteuttaminen alkavat v. 2022																

Kuva 7. Vesienhoidon suunnittelun aikataulu vuosineljänneksittäin (1-4) vuoden 2021 loppuun saakka.

Jo käynnissä olevien vesienhoidon toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan jatkuvasti. Toimenpiteiden toteutumisen tilanne raportoidaan EU:lle vuoden 2018 lopussa. Vuosina 2019 ja 2020 täsmennetään vesienhoidon ympäristötavoitteita ja suunnitellaan niiden saavuttamiseksi tarvittavia toimia. Vuonna 2020 valmistuu ehdotus tarkistetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi. Se viimeistellään kuulemisessa saadun palautteen perusteella ja hyväksytään valtioneuvostossa vuoden 2021 loppuun mennessä. Tämän jälkeen käynnistyy järjestyksessä kolmas vesienhoitokausi.

Suunnittelu koskee pinta- ja pohjavesiä

Vesienhoidon tavoitteet koskevat kaikkia pintavesiä niiden koosta, ominaisuuksista tai sijainnista riippumatta. Pintavedet on vesienhoidon suunnittelua varten jaettu **vesimuodostumiksi**, joita ovat joet ja järvet tai niiden osat sekä rannikkovesien osat.

Koska vesienhoitoalueella on suuri määrä vesiä, kaikkia niitä ei ole mahdollista tarkastella yksilöidysti. Vesienhoidon toisella suunnittelukaudella tarkasteltiin yksilöidysti vesienhoitoalueen kaikkia pinta-alaltaan yli 1 km² kokoisia järviä ja valuma-alueeltaan yli 100 km² laajuisia jokia. Vesienhoidon kolmannella suunnittelukaudella on tarkoitus tarkastella kaikkia yli 50 ha suuruisia järviä sekä valuma-alueeltaan yli 50 km² suuruisia jokivesiä. Valuma-alueeltaan pienempien jokivesien ottaminen mukaan vesienhoidon suunnitteluun lisää tarkasteltavien vesimuodostumien määrää. Mahdollisuuksien mukaan tarkastellaan myös pienempiä jokia ja järviä, jos ne on arvioitu vesienhoidon tai muiden suojele- ja käyttötarpeiden kannalta erityisen merkittäviksi. Lisäksi vesimuodostumien rajauksissa aikaisemmin havaitut virheet ja epä johdonmukaisuudet korjataan.

Vesienhoidossa tarkasteltavat pohjavesimuodostumat ovat käsittäneet vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet (luokat I ja II). Tarkasteltavien pohjavesimuodostumien määrä tulee muuttumaan. Syynä on pohjavesialueiden uusi luokittelu. Entiset, vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvat I- ja II-luokan pohjavesialueet tarkastellaan uudelleen niiden sijoittamiseksi **luokkiin 1 ja 2**. Ne saavat lisäksi tunnuksen E, mikäli vaikutusalueella on merkittäviä, niistä suoraan riippuvaisia pintavesi- ja maaekosysteemejä. Nykyiset, III-luokan alueet luokitellaan luokkiin 1 tai 2, mikäli ne soveltuvat vedenhankintaan. Vedenhankintaan soveltumattomat alueet poistetaan pohjavesialueluokituksesta tai ne saavat tunnuksen E, mikäli pintavesi- ja maaekosysteemit ovat niistä suoraan riippuvaisia.

Ihmistoiminnan vaikutukset vesien tilaan arvioidaan

Kuormitusarviot

Vesistöihin kulkeutuvasta, piste- ja hajakuormituslähteistä peräisin olevasta ravinnekuormituksesta (käytännössä fosfori ja typpi) tarvitaan arviot, jotta vesienhoidon toimenpiteet voidaan kohdentaa oikein. Kuormitus arvioidaan ympäristöhallinnon WSFS-VEMALA-mallilla sekä valvonta- ja kuormitustietojärjestelmän (VAHTI) tietojen avulla. Kuormitusarvioita hyödynnetään vesien tilaa arvioitaessa ja toimenpideohjelmia laadittaessa. Ravinteiden lisäksi kootaan saatavilla olevat tiedot kiintoainekuormituksesta sekä vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden esiintymisestä. VEMALA-mallin päivitys on käytössä keväällä 2018.

Vesirakentamisen aiheuttamat muutokset

Ihmistoiminnan vaikutus kaikkien vesimuodostumien rakenteelliseen tilaan sekä järvien vedenkorkeus- ja virtavesien virtaamavaihteluun arvioidaan kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Muuttuneisuusarviota hyödynnetään luokittelussa, toimenpiteiden suunnittelussa ja vesien nimeämisessä keinotekoiseksi tai voimakkaasti muutetuksi.

Pohjavesiin kohdistuvan ihmistoiminnan vaikutukset

Pohjavesimuodostumista, jotka eivät ihmistoimintojen takia mahdollisesti saavuta hyvää tilaa, kerätään laatu-tietoa tarkempaa arviointia varten. Jos ihmistoiminnan havaitaan pilaavan merkittävästi pohjaveden laatua, nime-tään pohjavesimuodostuma **riskialueeksi**. Mahdollisilla uusilla ja jo olemassa olevilla riskialueilla tarkastellaan ja päivitetään riskitekijöiden aiheuttamat merkittävät paineet. **Selvityskohteiksi** on aiemmin nimetty pohjave-simuodostumat, joilta ei ole ollut saatavilla laatu-tietoa. Sitä kerätään, jotta ihmistoiminnan vaikutukset voidaan arvioida mahdollisimman luotettavasti.

Vesien tila arvioidaan uudella aineistolla

Pintavesien tila

Nyt jo kolmannen kerran tehtävässä pintavesien tilan arvioissa eli luokittelussa yleisperiaate ja menettelytavat pysyvät ennallaan. **Ekologinen tila** määräytyy ensisijaisesti biologisten aineistojen perusteella. Arvioinnin tu-kena käytetään fysikaalis-kemiallisia mittausaineistoja ja tietoja hydrologis-morfologisesta muuttuneisuudesta. Työn tuloksena on pintavesimuodostumien jako viiteen ekologiseen tilaluokkaan: erinomainen, hyvä, tyydyttä-vä, välttävä ja huono. Luokittelussa käytetään pääosin vuosien 2012–2017 aineistoja ja vuosien 2011 ja 2018 aineistoja siltä osin kuin ne ovat käytettävissä ja täydentävät luokittelua. Haasteena tulee edelleen olemaan se, että pienten vesien tilan arvioimiseksi tietoa on vähän. Tämän takia tilan arviointia joudutaan osin tekemään ryh-mittelyn sekä asiantuntija-arvioinnin avulla. Pieniin järviin sovellettava ryhmittely perustuu kattavasta aineistosta tehtyihin mallinnuksiin. Asiantuntija-arvion tukena käytetään mm. karttatarkasteluja sekä vesistöön kohdistuvien paineiden arviointia

Ihmisen toiminta aiheuttaa ympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden pääsyä vesiympäristöön. Vesien-hoidon yksi tavoite on pinta- ja pohjavesimuodostumien hyvä **kemiallinen tila**. Tämä edellyttää, että näiden aineiden pitoisuudet ovat vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden asetuksessa määriteltyjen raja-arvojen alapuolella. Vesienhoitoalueittain täydennetään edellisellä kierroksella laadittua pintavesille vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöinventariota 12 uuden aineen osalta. Pintavesien kemiallisen tilan luokittelussa hyödynnetään sekä seurannan että toiminnanharjoittajien tekemän velvoitetarkkailun tuloksia. Kemiallisessa tilassa on käytössä vai kaksi luokkaa: hyvä ja ei hyvä.

Pohjavesien tila

Pohjavesimuodostumat luokitellaan niiden kemiallisen ja määrällisen tilan perusteella hyväksi tai huonoksi. Luokittelu tehdään riskialueiksi nimetyille pohjavesimuodostumille, joilla ihmistoiminta uhkaa veden laatua tai määrää. Mikäli riskinarvioinnissa ei tunnisteta ihmistoiminnan aiheuttamia paineita, pohjavesien tilan katsotaan olevan hyvä.

Pohjavesien **määrällistä tilaa** arvioitaessa seurataan, vaikuttaako ihmistoiminta pohjaveden pinnan korke-uteen. Vesipinnan laskeminen voi huonontaa oleellisesti pohjavesimuodostuman tilaa, vaikuttaa pohjavedestä riippuvaisiin maaekosysteemeihin tai johtaa siihen, ettei pintavesien ympäristötavoitteita saavuteta. Pohjavesi-en **kemiallisen tilan** arvioinnissa verrataan haitallisten aineiden pitoisuuksien vuosikeskiarvoja pohjavedelle asetettuihin ympäristönlaatu-normeihin sekä tarkastellaan, miten pitoisuudet mahdollisesti vaikuttavat muuhun ympäristöön, erityisesti pohjavesiin liittyviin pintavesiin ja maaekosysteemeihin sekä pohjaveden käyttöön juo-mavetenä.

Seurantaohjelmat tarkistetaan

Pinta- ja pohjavesien seurantaohjelmien tarkistamisessa otetaan huomioon uudet vesimuodostumat, vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden seuranta, biologisen seurannan kattavuus sekä keskenään samankaltaisten vesimuodostumien ryhmittely. Seurantoja varten on kehitetty uusia työkaluja ja menetelmiä, yhtenä esimerkkinä kaukokartoitus.

Vesimuodostumille asetetaan ympäristötavoitteet

Vesienhoidon alkuperäisenä ympäristötavoitteena on saavuttaa pintavesien hyvä ekologinen ja kemiallinen tila sekä pohjavesien hyvä kemiallinen ja määrällinen tila **vuoteen 2015 mennessä**. Ensimmäisissä vesienhoitosuunnitelmissa arvioitiin tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuutta ja esitettiin arvio tavoitteiden saavuttamisen aikataulusta. Kuormitetuimmilla ja moniongelmaisilla alueilla tavoiteaikataulua jouduttiin pidentämään lainsäädännön sallimilla kuudella tai 12 vuodella joko vuoteen 2021 tai vuoteen 2027. Direktiivin sallimaa tavoitteiden lieventämistä ei Suomessa ole otettu toistaiseksi käyttöön.

Ympäristötavoitteiden määrittelyssä otetaan huomioon erityiset alueet, joita ovat talousveden ottoon käytettävät vedet, vedestä riippuvaisiin Natura 2000 -alueisiin liittyvät vedet ja EU-uimarantoihin liittyvät vedet. Lisäksi tarkastellaan keinotekoisiksi tai voimakkaaksi muutetuiksi nimettyjen vesien tärkeitä käyttömuotoja sekä vesienhoitoalueelle kaavailtuja uusia, merkittäviä hankkeita. Näillä on omat lakisääteiset menettelynsä sen arvioimiseksi, onko vesienhoidon yleisistä tavoitteista mahdollista poiketa.

Ympäristötavoitteet tarkistetaan käyttäen hyväksi toimenpiteiden toteuttamisen seurannasta saatavaa tietoa, uutta pinta- ja pohjavesien luokittelua, toimenpiteiden suunnittelua sekä tietoa toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista.

Vesienhoitoalue kuuluu saamelaiden kotiseutualueeseen. Vesienhoidon tavoitteilla ja toimenpiteillä on vaikutusta saamelaisille tärkeiden elinkeinojen harjoittamiseen ja tähän liittyvään kulttuuriin. Vesienhoidon tavoitteet ja toimenpiteet tukevat saamelaisten oikeutta ja mahdollisuuksia harjoittaa puhtaaseen luontoon pohjautuvia elinkeinoja ja kulttuuria kotiseutualueellaan.

Toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä

Vesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat toimenpiteet suunnitellaan toimialoittain, mutta aiempaa enemmän tarkastellaan myös eri toimintojen ja toimenpiteiden yhteisvaikutuksia. Suunnittelussa arvioidaan toimenpiteiden ja toimenpidevaihtoehtojen kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä kustannusten kohtuullisuutta. Myös toimenpiteiden toteutusta tukevia ohjauskeinoja ja hyötyjen arviointia kehitetään. Vesienhoitoalueiden toimenpiteet suunnitellaan ELY-keskuksissa yhteistyössä alueellisten toimijoiden ja muiden tahojen kanssa.

Vesienhoitosuunnitelma tarkistetaan

Lapin ELY-keskus tarkistaa Tenon-Näätäjäjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman. Vesienhoitosuunnitelmassa esitetään mm. vesienhoitoalueen pinta- ja pohjavesien seurantaohjelma, yleistiedot koko vesienhoitoalueesta, koko vesienhoitoaluetta koskevat asiat, yhteenveto toimenpideohjelmasta sekä suunnitelman ympäristöselostus. Ympäristöselostuksen laatimista on käsitelty tässä kuulemisasiakirjassa omana luvunaan. Ehdotukseen tarkistetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi voi ottaa kantaa sen tullessa kuultavaksi vuonna 2020.

Vesienhoidon toteutusta edistetään ja seurataan

Vuoteen 2021 ulottuvien vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano on käynnissä kaikilla toimintasektoreilla ja alueille. Keskeisten ohjauskeinojen toteutus on edennyt, ja eri ministeriöt ovat olleet aktiivisesti mukana pohtimassa keinoja vesienhoidon edistämiseksi. Vesienhoidon kohteisiin on suunnattu ministeriöiden kärkirahoitusta ja rahoitusmahdollisuuksia on markkinoitu keskitetysti mm. Rahat pintaan -verkkosivuston avulla. Alue- ja paikallistason toimintaa on tuettu ja avustuksia on myönnetty keskeisille vesienhoitokohteille.

Toimeenpanon tilanteesta raportoidaan EU:n komissiolle vuoden 2018 lopussa ja toisen kerran vuonna 2021 osana vesienhoitosuunnitelmien raportointia. Toimenpiteiden edistymiseen liittyvää viestintää kehitetään.

Ympäristöhallinnon kuvapankki_Riku Lumiaro

Ympäristövaikutusten arviointi

Tässä luvussa käydään lyhyesti läpi ympäristöarvioinnin pääperiaatteet ja kerrotaan miten arviointi on tarkoitus tehdä vesienhoitosuunnitelmien tarkistamisen yhteydessä. Lisäksi kerrotaan miten tulokset tullaan huomioimaan jatkovalmistelussa. Ympäristöarvioinnin toteutusta varten toivotaan palautetta tässä luvussa esitetyistä asioista.

Osana vesienhoitosuunnitelman sekä siihen liittyvien toimenpideohjelmien valmistelua tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista annetun SOVA-lain mukainen **ympäristöarviointi**. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa ja kuvata suunnitelmien toteuttamisen välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen. Myös edellä mainittujen tekijöiden vuorovaikutussuhteet tulee arvioida. Ympäristöarviointiin sisältyy kaksi julkista kuulemistä, joista nyt on käynnissä ensimmäinen. Se koskee ympäristöselostuksen valmistelun aloittamista.

Miten arviointi toteutetaan vesienhoidon suunnittelussa

Vesienhoidon suunnittelun lähtökohtana on pintavesien ekologisen ja kemiallisen sekä pohjavesien laadullisen ja määrällisen tilan parantaminen tai ylläpitäminen. Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen vesien tilaan kohdistuvat vaikutukset tulevat arvioiduksi osana varsinaista suunnittelua. Myös kustannukset arvioidaan koko maassa yhtenäisin perustein toimenpiteiden suunnittelun osana. SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi kattaa kuitenkin lukuisia muita vaikutuksia, jotka tulee arvioida. Vesienhoidon kannalta keskeistä on sisällyttää tarkasteluun seuraavat vaikutukset:

- Vaikutukset vedenhankintaan
- Vaikutukset elinkeinoihin
- Vaikutukset vesivoiman tuotantoon
- Vaikutukset kiinteistön/maan arvoon
- Vaikutukset virkistyskäyttöön
- Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen
- Vaikutukset vesiluontoon ja vesiekosysteemeihin
- Vaikutukset pohjavesistä riippuvaisiin maaekosysteemeihin
- Vaikutukset tulvasuojeluun
- Vaikutukset merenhoidon tavoitteisiin
- Vaikutukset terveyteen ja turvallisuuteen
- Vaikutukset ilmastonmuutokseen ja siihen sopeutumiseen
- Vaikutukset maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Yllä luetellut merkittävimmät vaikutukset muodostavat arviointikehikon, jota hyödynnetään vesien tilaa parantavien toimenpiteiden valinnassa. Arviointikehikkoa sovelletaan kulloinkin tarkasteltavaan kysymykseen. Esimerkiksi pohjavesien vaikutuksia tarkasteltaessa poimitaan kehikosta ne vaikutukset, jotka ovat pohjavesien osalta keskeisiä. Myös mahdolliset muut vaikutukset tullaan tunnistamaan.

Suunnittelusta vastaavat ELY-keskukset selvittävät ja arvioivat vesienhoitosuunnitelmassa tarkasteltavien toimenpiteiden tai toimenpideryhmien merkittävimmät ympäristövaikutukset yhteistyössä omien yhteistyöryhmien kanssa. Tarkastelu tehdään niille toimenpiteille, joihin liittyy merkittäviä vaikutuksia tai mahdollisia näkemyseroja. Vaikutuksia verrataan vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa toimenpiteitä ei toteuteta. Myös vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan. Arviointia varten ei ole tarkoitus tehdä erillisiä selvityksiä tai tutkimuksia, vaan se perustuu olemassa olevaan tietoon. Tämän takia esimerkiksi yhteistyöryhmien osallistuminen on tärkeää.

Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen merkittävät ympäristövaikutukset kootaan ympäristöselostukseen, jossa esitetään lisäksi seuraavat tiedot:

- vesienhoitosuunnitelman pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja suhde muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin
- ympäristön nykytila ja sen kehitys, jos vesienhoitosuunnitelmaa ei toteuteta
- ympäristön ominaispiirteet todennäköisellä vaikutusalueella
- vesienhoitosuunnitelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat ja suojelutavoitteet
- haittoja ehkäisevät, vähentävät tai poistavat toimet
- vaihtoehtojen valinnan perusteet
- kuvaus siitä, miten arviointi on suoritettu
- kuvaus seurannan toteuttamisesta

Ympäristöselostus ja sen yleistajuinen yhteenveto sisällytetään vesienhoitosuunnitelmaehdotukseen. Ympäristöselostuksesta saatu kuulemis palaute otetaan huomioon suunnitelman viimeistelyssä. Suunnitelman hyväksymisestä valtioneuvostossa tullaan aikanaan tiedottamaan ja valmis suunnitelma ja ohjelma tulevat julkisesti nähtäville.

Mistä asioista nyt toivotaan palautetta

Tässä vaiheessa voitte antaa mielipiteenne vesienhoitosuunnitelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta. Toteutukseen liittyen toivomme palautetta esimerkiksi siitä, onko yllä kuvattuun arviointikehikkoon sisällytetty tärkeimmät tarkasteltavat asiat vai onko luettelo jäänyt merkittävien vaikutusten osalta puutteelliseksi. Lisäksi haluaisimme näkemyksiä siitä, mihin tai minkä tyyppisiin toimenpiteisiin vaikutusten arviointia olisi erityisesti syytä kohdentaa. Kuulemisessa saatu palaute kootaan ja sitä hyödynnetään jatkotyössä.

ELY-keskukset kuulevat erikseen muita viranomaisia ympäristöarvioinnin toteutuksesta sekä ympäristöselostuksessa annettavien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta.

Suunnitteluun vaikuttava yleinen kehitys

Vesienhoidon kolmannella kierroksella otetaan huomioon muutokset, joita toimintaympäristössä on tapahtunut edellisten vesienhoitosuunnitelmien valmistumisen jälkeen. Tässä nostetaan esille muutoksista keskeisimpiä.

Vesienhoitoon vaikuttavaa lainsäädäntöä on muutettu ja vesienhoitoa on aktiivisesti edistetty ohjelmilla ja strategioilla. Toisaalta myös toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia. Vuodelle 2020 suunniteltu aluehallintouudistus tapahtuu keskellä suunnittelukautta. Toteutuessaan se tulee vaikuttamaan suunnitteluun ja toteutukseen, mutta vaikutuksia on vaikea ennakoida tässä vaiheessa. Tämän asiakirjan loppuun on koottu luettelo keskeisistä vesienhoitoon liittyvästä lainsäädännöstä.

Ilmastonmuutos ja tulviin varautuminen

Ilmastonmuutos heijastuu vesistöihin monella tavalla. Muuttunut sadanta ja lumipeitteisyys voi lisätä maalta peräisin olevaa kuormitusta ja tulvien talviaikainen esiintymisriski voi kasvaa. Vesienhoitosuunnitelmissa esitetään arvio ilmastonmuutoksen vaikutuksista vesiin vesienhoitoalueittain. Vesienhoidon toimenpiteitä arvioidaan myös sen perusteella miten ne edistävät sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Ensimmäiset tulvariskien hallintasuunnitelmat merkittäville tulvariskialueille hyväksyttiin vuonna 2015. Suomessa on nimetty kaikkiaan 21 merkittävää tulvariskialuetta, mutta tulvasuojelua tehdään myös muilla alueilla. Vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallinnan suunnittelusta vastaavat ELY-keskukset ja suunnittelutyöhön on nimetty tulvaryhmät, joissa on edustus eri viranomaissektoreilta. Hallintasuunnitelmat tarkistetaan samanaikaisesti vesienhoitosuunnitelmien kanssa ottaen huomioon vesienhoidon tavoitteet. Yhteen sovittamista tehdään myös toimenpiteiden suunnittelussa. Parhaassa tapauksessa eri suunnittelujärjestelmien toimenpiteet tukevat toisiaan, mutta äärimmäisessä tapauksessa tulvariskien hallitsemiseksi voidaan joutua poikkeamaan vesienhoidon tavoitteista.

Uusia kansallisia linjauksia jotka ohjaavat osaltaan vesienhoitoa

Vesienhoidon suunnitteluun liittyy useita hallituksen kärkihankkeita. [Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon](#) -kärkihankkeen tavoitteena on hyödyntää kiertotalouden kasvavia mahdollisuuksia. Vesistöihin huuhtoutuvien ravinteiden ja humuksen määrää vähennetään ja lisätään maatalouden ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Tavoitteena on kiertotalouden liiketoiminnan kasvu ja uusien työpaikkojen syntyminen valmistelemalla kierrätystä edistävää sääntelyä ja ratkaisuja, lisäämällä ravinteiden kierrätystä ja tehostamalla toimia Itämeren ja vesien suojelemiseksi sekä käynnistämällä pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen ja maa-ainekierrätyksen ko-keiluohjelma.

[Suomen kansallisen biotalousstrategian](#) tavoitteena on luoda uutta talouskasvua ja uusia työpaikkoja biotalouden liiketoiminnan kasvulla sekä korkean arvonlisän tuotteilla ja palveluilla, turvaten samalla luonnon ekosysteemien toimintaedellytykset.

[Sinisen biotalouden kansallinen kehittämissuunnitelman 2025](#) tavoitteena on nostaa esiin sinisen biotalouden eli veteen ja vesiluonnonvarojen hyödyntämiseen perustuvien liiketoimintojen kasvupotentiaali sekä luoda strateginen viitekehys kestäväen kasvun mahdollistamiseksi. Kehittämissuunnitelma tähtää vesiluonnonvarojen monipuoliseen hyödyntämiseen.

[Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa vuoteen 2030](#) linjataan konkreettisia toimia ja tavoitteita siten, että Suomi saavuttaa hallitusohjelmassa sekä yhdessä EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia kaikilla toimialoilla.

[Suomen tiekartassa kiertotalouteen 2016–2025](#) on tehty tiekartta siitä, miten siirrytään kohti kiertotaloutta. Tiekartta sisältää seuraavat osiot: Kestävä ruokajärjestelmä, metsäperäiset kierrot, tekniset kierrot, liikkuminen ja logistiikka sekä yhteiset toimenpiteet. Näistä osioista ainakin kaksi ensimmäistä pitävät sisällään vesiin vaikuttavia tekijöitä: Metsäpuolen toimien osalta teollisuuden tehostaminen ja mm. tätä kautta puun käytön lisääminen voivat osaltaan vaikuttaa sekä teollisuuden kuormituksen että hakkuiden ja muiden metsätaloustoimenpiteiden kautta vesien tilaan.

Suunnitteluun vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia

Maatalouden vesiensuojelun tehostamiseksi on toteutettu mm. [TEHO+- hanke](#) 2011–2014. Maatalouden vesiensuojelun tärkein ohjaukeino on edelleen maatalouden ympäristötuki. Parhaillaan on menossa ympäristötukiohjelmakausi 2014–2020.

Metsätalouden toimenpiteiden suunnitteluun vaikuttavat [kansallinen metsästrategia 2025](#) (Valtioneuvoston periaatepäätös 12.2.2015), valtakunnallinen, valtioneuvoston hyväksymä [kansallinen metsäohjelma 2015](#), vuonna 2014 voimaan tullut uudistettu metsälaki sekä alueelliset metsäohjelmat.

[Turvetuotannon uudistettu ympäristönsuojeluohje](#) julkaistiin vuonna 2015. Turvetuotannon valumavesien ympärivuotisesta käsittelystä ja turvetuotannon ja metsätalouden vesiensuojelusta on saatavilla uudempaa tietoa (mm. [Tukos- projektin raportti](#) 2011 sekä [Taso-hankkeen loppuraportti](#) ja muut julkaisut).

Kalankasvatuksesta on saatavilla uudehko [ympäristönsuojeluohje](#) sekä maa- metsätalousministeriön [Kansallinen vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelma](#).

Kaivosteollisuuden laajenemisen osalta ympäristövaikutuksiin ja tarvittaviin toimenpiteisiin kiinnitetään suunnittelussa riittävästi huomiota. Vuonna 2015 Geologinen tutkimuskeskus julkaisi raportin [hyvistä käytännöistä kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa](#).

Vesienhoidossa tarkasteltavien pohjavesimuodostumien määrässä tulee tapahtumaan muutoksia. Tämä johtuu pohjavesialueiden uudelleen luokittelusta. Tästä on kerrottu tarkemmin kappaleessa ”Suunnittelu koskee pinta ja pohjavesiä”.

[MONITOR2020-kehittämishojelman](#) tavoitteena on uudistaa Suomen ympäristöseurannat vuoteen 2020 mennessä. Tärkeimpiä päämääriä on luoda seurannoille yhteiset toimintakäytännöt, automatisoida seurantoja ja ottaa vapaaehtoissektori, kansalaiset ja yritykset mukaan seurantatiedon tuotantoon, varastointiin ja jakeluun.

Tiedotus ja tärkeimmät tietolähteet

Vesienhoidon kolmannella suunnittelukierroksella valmistellaan seuraavat kaksi kuulemisasiakirjaa, joihin toivotaan eri tahojen kannanottoja puolen vuoden kuulemisten aikana:

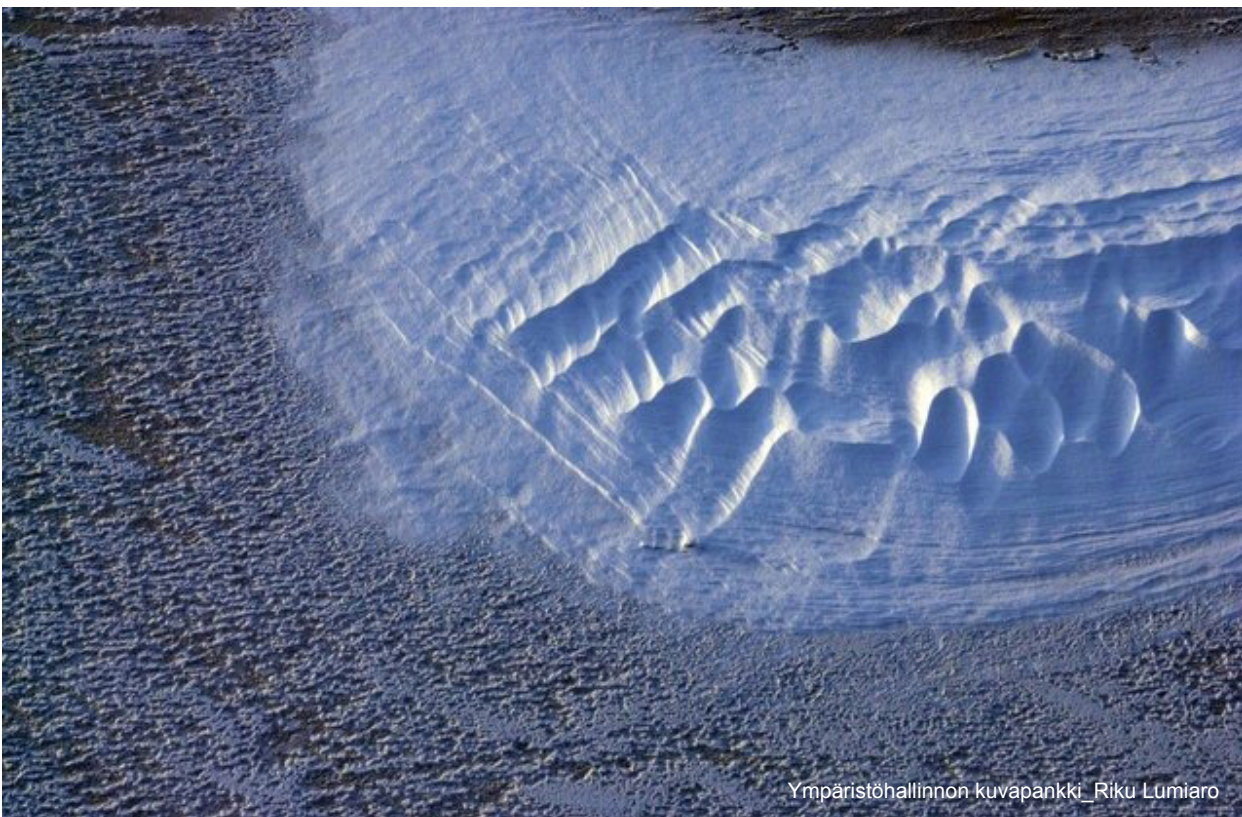
- Vesienhoidon työohjelma ja keskeiset kysymykset 2022–2027 (kuuleminen: 8.1.–9.7.2018).
- Ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi vuoteen 2027 (kuuleminen: 2020–2021)

Lisäksi kuulemisen ajan käytössä on vesikartta osoitteessa paikkatieto.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Kemijoen vesienhoitoaluetta koskevat kuulutukset ja asiakirjat pidetään nähtävillä pääsääntöisesti sähköisenä. Kaikki aineistot löytyvät sivun www.ymparisto.fi/vaikutavesiin kautta. Tulostetut versiot löytyvät ELY-keskusten asiakaspalvelupisteistä. Niitä voi myös tiedustella oman alueen kuntien ilmoitustaulujen hoitajilta. Kuulemista koskevat lehti-ilmoitukset on julkaistu keskeisimmissä sanomalehdissä. ELY-keskukset pyytävät lisäksi lausunnot oman toimialueensa keskeisiltä viranomaisilta, toimijoilta ja muilta tahoilta.

Lisätietoa niin kuulemisista kuin vesienhoidosta yleensä saat oman alueesi ELY-keskuksesta. Vesienhoitoa koskevaa lisätietoa löytyy verkkosivuilta:

- Valtakunnallinen vesienhoidon verkkosivusto: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin
- Ympäristöhallinnon avoimen tiedon palvelu: www.syke.fi/avointieto
- Järviä ja merialueita koskeva yhteisöllinen verkkopalvelu: www.jarviwiki.fi

Ympäristöhallinnon kuvapankki_Riku Lumiaro

Yhteystiedot

Kuulemis palaute annetaan lausuntopalvelu.fi -verkkosivuilla tai toimitetaan Lapin ELY-keskuksen kirjaamoon (mieluiten word-muodossa):

Lapin ELY-keskus
PL 8060
96101 Rovaniemi

Sähköposti: [kirjaamo.lappi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi)

Lisätietoa kuulemisesta ja vesienhoidosta saat asiakaspalvelusta (p. [+358 295 020 900](tel:+358295020900)), oman alueesi ELY-keskuksen verkkosivuilta tai yhteyshenkilöiltä (sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi)

Lapin ELY-keskus

Pekka Räinen p. +358 295 037 517

Jari Pasanen p. +358 295 037 476

Anu Rautiala p. +358 295 037 010 (pohjavedet)

Sanasto

Ekologinen tila

Ekologisella tilalla tarkoitetaan pintaveden tilan kuvaamista vesieliöstön ja -kasvillisuuden avulla. Tilaa arvioitaessa otetaan huomioon myös veden laatu ja hydrologiset sekä morfologiset ominaisuudet. Ekologinen tila ilmaistaan luokittelemalla vedet viiteen luokkaan: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä, huono.

Hydrologis-morfologinen muuttuneisuus

Hydrologis-morfologinen muuttuneisuus kuvastaa jokien ja järvien rakenteellista muuttuneisuutta (morfologia) sekä muutoksia esimerkiksi veden korkeuden ja virtauksien vaihtelussa (hydrologia) verrattuna luonnonmukaiseen tilanteeseen.

Kemiallinen tila

Kemiallisella tilalla tarkoitetaan EU-tason lainsäädännössä määriteltyjen prioriteettiaineiden ja niille säädettyjen ympäristölaatu normien mukaista luokittelua. Kemiallinen tila on hyvä, jos aineiden ympäristölaatu normit eivät ylity.

Kuulemismenettely

Kuulemisella tarkoitetaan määrämuotoista menettelyä, jossa kansalaiset ja eri toimijat voivat lausua mielipiteensä kulloinkin kuultavana olevasta asiasta.

Luokittelu

Vesien tila luokitellaan ihmisen toiminnan aiheuttaman muutoksen perusteella käyttäen vertailukohtana häiriintymättömiä, luonnontilaisia vesiä. Pintavedet luokitellaan niiden biologisen ja kemiallisen tilan perusteella ja pohjavedet luokitellaan niiden kemiallisen ja määrällisen tilan perusteella.

Pintavesi

Pintavedellä tarkoitetaan maanpäällisiä vesiä, kuten meriä, järviä, jokia ja puroja.

Pintavesimuodostuma

Pintavesimuodostumalla tarkoitetaan pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, jokisuun vaihettumisaluetta tai rannikkovesien osaa.

Pohjavesi

Pohjavesillä tarkoitetaan kaikkia niitä vesiä, jotka ovat maan pinnan alla vedellä kyllästyneessä vyöhykkeessä ja suorassa yhteydessä kallio- tai maaperään.

Pohjavesimuodostuma

Pohjavesimuodostumalla tarkoitetaan yhtenäisenä vesimassana akviferiin tai akvifereihin varastoitunutta pohjavettä. Akviferilla tarkoitetaan riittävän huokoista ja läpäisevää maa- tai kallioperämuodostumaa tai kerrosta, joka mahdollistaa joko merkittävän pohjaveden virtauksen tai merkittävän pohjavedenoton.

Prioriteettiaine

Prioriteettiaineet ovat vesipolitiikan puitedirektiivin liitteessä listattuja aineita tai aineryhmiä, joita käytetään myös kemiallisessa luokittelussa mittareina. Listassa oleville aineille ehdotetaan toimenpiteitä niiden käytön vähentämiselle

SOVA-laki

SOVA-laiksi kutsutaan lakia viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. SOVA-laki mahdollistaa ympäristönäkökohtien ottamisen huomioon jo suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun alkuvaiheessa.

Suunnittelun osa-alue

Toimenpideohjelmat kootaan suunnittelussa käytettävistä suunnittelutyön kannalta merkittävistä osa-alueista, kuten reittivesistö, suurvesistö tai sen haara tms.

Toimenpideohjelma

Vesienhoitosuunnitelmaan liitettävä asiakirja, jossa esitetään vesien tilan parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä suunnittelun pohjaksi tarvittava muu vesienhoitosuunnitelmaa täydentävä tieto.

Tyypittely

Tyypittelyssä pintavedet (esimerkiksi järvet, joet tai niiden osat) jaetaan niiden luontaisia ominaisuuksia vastaaviin ryhmiin eli tyypeihin. Tyypit kuvaavat luonnon omaa vaihtelua vesistöissä. Tilanarvioinnissa käytettävät luokkarajat riippuvat siitä, mihin tyyppiin pintavesimuodostuma kuuluu.

Vesienhoito

Vesienhoidolla tarkoitetaan vesipolitiikan puitedirektiivin ja vesienhoitolain mukaista suunnitelmallista toimintaa, jolla pinta- ja pohjavesien laadullista ja määrällistä tilaa ylläpidetään ja parannetaan.

Vesienhoitoalue

Vesienhoitoalueella tarkoitetaan aluetta, joka koostuu yhdestä tai useasta vesistöalueesta sekä niihin yhteydessä olevista pohja- ja rannikkovesistä. Vesienhoitoalue on valtioneuvoston asetuksessa (1303/2004) määritelty vesienhoidon yhteistoiminta-alueeksi.

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitosuunnitelma on vesienhoitoalueen kattava, vesipuitedirektiivin määräämät seikat sisältävä yhteenvedo vesien tilasta, ongelmista ja suunnitelluista vesienhoitotoimista, joka päivitetään kuuden vuoden välein.

Vesien- ja merenhoitolaki

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) on tärkein säädös, jolla vesipolitiikan puitedirektiivi Suomessa pannaan täytäntöön. Laissa säädetään viranomaisten yhteistyöstä, vesien tilaan vaikuttavien tekijöiden selvittämisestä, seurannasta, vesien luokittelusta, vesienhoidon suunnittelusta sekä kansalaisten ja eri tahojen osallistumisesta. Ensimmäisten vesienhoitosuunnitelmien valmistumisen jälkeen lakiin lisättiin säädökset merenhoidon suunnittelusta.

Vesipolitiikan puitedirektiivi (VPD)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/60/EY) yhteisön vesipolitiikan suuntaviivoista. Direktiivi tuli voimaan 22.12.2000. Direktiivin tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei niiden tila heikene ja että vesistöjen tila on vähintään hyvä koko EU:n alueella vuonna 2015. Suomessa direktiivi on pantu täytäntöön kansallisin säädöksin, joista tärkeimmät ovat laki vesienhoidon järjestämisestä eli vesienhoitolaki sekä sen pohjalta annetut asetukset.

Vesistö

Vesistöllä tarkoitetaan sitä sisävesien muodostamaa kokonaisuutta, jolla on yhteinen laskujoki mereen.

Vesiympäristölle haitallinen aine

Vesiympäristölle haitallisella aineella tarkoitetaan vesipolitiikan puitedirektiivin mukaisesti kansallisesti valittuja aineita ja vesipuitedirektiivin mukaisesti vahvistettuja muita kuin vesiympäristölle vaaralliseksi määriteltyjä aineita (ks. kohta Vesiympäristölle vaarallinen aine), jotka voivat aiheuttaa pintaveden pilaantumista.

Vesiympäristölle vaaralliset aineet

Vesiympäristölle vaarallisella aineella tarkoitetaan vesipolitiikan puitedirektiivin sekä vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta annetun direktiivin tarkoittamia aineita, jotka ovat myrkyllisiä, hitaasti hajoavia ja jotka voivat kertyä eliöstöön.

Yhteistyöryhmä

Yhteistyöryhmä on vesienhoitolain (1299/2004) mukainen eri intressitahoja edustava ryhmä, jonka ELY-keskus on kutsunut koolle. Ryhmä osallistuu vesienhoitoon liittyvien asioiden valmisteluun.

Ympäristölaatumormi

Ympäristölaatumormilla tarkoitetaan lainsäädännössä vahvistettua haitallisen, vaarallisen tai pilaavan aineen pitoisuutta vedessä, eliöstössä tai sedimentissä, jota ihmisen terveyden tai ympäristön suojelemiseksi ei saa ylittää.

Keskeinen vesienhoitoon liittyvä lainsäädäntö

Vesienhoidon järjestäminen:

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004);
Asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006);
Asetus vesienhoitoalueista (1303/2004)

Pilaantumisen ehkäiseminen:

Ympäristönsuojelulaki (527/2014);
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014);
Asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)

Vesitalous:

Vesilaki (587/2011)
Asetus vesitalousasioista (1560/2011)

Vesihuolto ja jätevesien käsittely:

Vesihuoltolaki (119/2001);
Ympäristönsuojelulaki (527/2014), 16. luku;
Asetus yhdyskuntajätevesistä (888/2006);
Asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011)

Merenhoito:

Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004);
Asetus merenhoidon järjestämisestä (980/2011);
Merensuojelulaki (1415/1994)

Tulvariskien hallinta:

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010)
Asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010)

Luonnonsuojelu:

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Luonnonsuojeluasetus (160/1997)

Ympäristövaikutusten arviointi:

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994);
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006);
Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005);
Asetus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (347/2005)

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 79/2017				
Vastuualue Ympäristö ja luonnonvarat				
Tekijät Pekka Räinen (toim.), Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Julkaisuaika Joulukuu 2017		
		Kustantaja /Julkaisija Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja /toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Vaikuta vesiin Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella 2022–2027				
Tiivistelmä Vesienhoidon tavoitteena on laajan yhteistyön avulla säilyttää hyvä vesien tila sekä parantaa vesien tilaa siellä, missä se on päässyt heikentymään. Vesienhoidossa on meneillään toinen suunnittelukierros, jolloin suunnitelmia tarkistetaan ja vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2027 valmistellaan. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue on yhteinen Norjan kanssa ja suunnitelmat sovitetaan yhteen. Tämä asiakirja sisältää suunnittelun työohjelman ja vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset. Asiakirjasta kuullaan 8.1.–9.7.2017. Suunnittelun avuksi palautetta toivotaan muun muassa suunnittelun toteutuksesta ja aikataulusta sekä vaikuttamismahdollisuuksista; ympäristöselostuksen laatimiseen ja sisältöön liittyvistä asioista; vesien tilaan liittyvistä keskeisistä ongelmista ja kehittämistarpeista; keinoista ja toimista, joilla vesien tilaa voidaan parantaa sekä rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella vesienhoidon keskeiset teemat liittyvät jätevesihaittojen vähentämiseen, pohjavesien turvaamiseen; vesistökuormituksen hallintaan; vieraslajien ja kalatautien leviämisen ehkäisemiseen ja erin-omaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan ylläpitämiseen sekä vesiympäristöjen tilan parantamiseen. Lisäksi toimenpiteiden toteutus tulee olla osana kaikkien sektoreiden vesiensuojelua. Lisätietoa vesienhoidosta verkko-osoitteessa: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin .				
Asiasanat (YSA:n mukaan) vesienhoito, vesienhoitoalueet, vesiensuojelu, ekologinen tila, kemiallinen tila, pintavedet, pohjavedet				
ISBN (Painettu)	ISBN (PDF) 978-952-314-649-5	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkkajulkaisu) 2242-2854
www www.doria.fi/ely-keskus		URN URN:ISBN:978-952-314-649-5		Kieli suomi
Sivumäärä 40				
Julkaisun tilaukset Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus PL 8060 (Hallituskatu 3 B), 96101 Rovaniemi Puh. +358 295 037 000 sähköposti: kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi				
Kustannuspaikka ja -aika Rovaniemi 2017			Painotalo	

FAKTAARK

Navn og nummer på publikasjonsserie Rapporter 79/2017					
Forfattere Pekka Räinen (red.), Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Publikasjonsdato Desember 2017			
		Utgiver Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapland			
		Prosjektet finansiert av/oppdragsgiver			
Navn på publikasjon Påvirk vassdragene Sentrale spørsmål i vannforvaltningen og arbeids-program for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2022–2027					
Sammendrag <p>Målet med vannforvaltningen er ved hjelp av bredt samarbeid å opprettholde god tilstand til vassdragene og forbedre vassdragenes tilstand der hvor den er blitt forverret. I vannforvaltningen er andre planleggingsrunde i gang, hvilket betyr at planene revideres og vannforvaltningsplanene frem til 2027 forberedes. Tana, Neiden og Pasvik vannregion er felles med Norge og planene samordnes. Dette dokumentet inneholder arbeidsprogrammet for planleggingen og de sentrale spørsmålene i vannregionen. Dokumentet er ute til høring i perioden 8.1.–9.7.2017. Til hjelp i planleggingen ønskes tilbakemeldinger blant annet på gjennomføringen av og tidsskjemaet for planleggingen samt på mulighetene til å påvirke; om saker knyttet til utarbeidelsen og innholdet av miljørapporten; om sentrale problemer og utviklingsbehov knyttet til vassdragenes tilstand; om midler og tiltak for å forbedre vassdragenes tilstand samt om finansierings- og samarbeidsmuligheter.</p> <p>I Torneälven vannregion er de sentrale temaene i vannforvaltningen knyttet til reduksjon av skadene fra avløpsvann, til sikring av grunnvannsområdene; til kontroll over forurensningen av vassdragene; til forebygging av spredning av fremmede arter og fiske-sykdommer og til å opprettholde tilstanden i vassdrag med utmerket og god tilstand samt til å forbedre tilstanden til vannmiljøene. I tillegg må gjennomføringen av tiltakene være en del av vassdragsvernet for alle sektorer. Ytterligere opplysninger om vannforvaltningen finnes på nettadressen: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.</p>					
Nøkkelord vannforvaltning, vannregioner, vannvern, økologisk tilstand, kjemisk tilstand, overflatevann, grunnvann					
ISBN (trykt)		ISBN (PDF) 978-952-314-649-5	ISSN-L	ISSN (trykt)	ISSN (online) 2242-2854
www www.doria.fi/ely-keskus		URN URN:ISBN:978-952-314-649-5		Språk finska	Antall side 40
Salg/distribusjon av publikasjonen Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapland PL 8060 (Hallituskatu 3 B), 96101 Rovaniemi, Finland Tlf: +358 295 037 000 E-post: kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi					
Sted och tid Rovaniemi 2017		Trykkested og -dato			

SISDOALLOSIIDU

Prentosa namma ja nummir Raportat 79/2017				
Dahkki(t) Pekka Ränä (doaimmahus), Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Almmustahttináigi juovlamánnu 2017		
		Almmustahti Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš Biras ja luondduriggodagat		
		Ruhtadeaddji/doaidmaaddi		
Prentosa namma Váikkut čáziide Čáhcedikšuma guovddáš gažaldagat ja bargoprográmma Deanu-Njávdáma-Báhčaveaijoga čáziiddikšunguovllus 2022–2027				
Čoahkkáigeassu Čáziiddikšuma ulbmilin lea viiddes ovttasbarguin sealluhit čáziid buori dili sihke buoridit čáziid dili doppe, gos dat lea beassan hedjonit. Čáziiddikšumis lea manname nubbi plánenjorus, goas plánat dárkkistuvvojit ja čáziiddikšunplánat jahkái 2027 válmmaštallojuvvojit. Deanu-Njávdáma-Báhčaveaijoga čáziiddikšunguovlu lea oktasaš Norggain ja plánat heivehuvvojit oktii. Dát áššegirji doallá sisttis plánema bargoprográmma ja čáziiddikšunguovllu guovddáš gažaldagaid. Áššegirjiiis gullojuvvo 8.1.–9.7.2017. Plánema veahkin máhcahat sávvojuvvo earret eará plánema ollašuhttimis ja áigedávvalis sihke váikkuhanvájolašvuodain; birasčilgehusa áššiin, mat laktásit birasčilgehusa ráhkadeapmái ja sisdollui; guovddáš buncaraggáin ja ovdánahtindárbbuin, mat laktásit čáziid dillái; vugiin ja doaimmain, maiguin čáziid dilli sáhtta buoriduvvot sihke ruhtadan- ja ovttasbargovejolašvuodain. Deanu-Njávdáma-Báhčaveaijoga čáziiddikšunguovllus čáziiddikšuma guovddáš fáttát laktásit duolvačáhceáruid unnideapmái, vuodčočáziid dorvvasteapmái; čázádatnoađuheami hálddašeapmái; vierrošlájaid ja guolledávddaid eastadeapmái ja earenoamáš buorre- ja buoredilálaš čáziid dili doalaheapmái sihke čáhcebirrasiid dili buorideapmái. Dasa lassin doaimbajuid ollašuhttin galgá leat buot sektoraid čáziidsuodjaleami oassin. Suomagiell lassidiehtu čáziiddikšumis fierbmečujuhusas: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin .				
Áššesánit čáziiddikšun, čáziiddikšunviidodagat, čáziidsuodjaleapmi, ekologalaš dilli, kemihkalaš dilli, bajáščázit, bodnečázit,				
ISBN (deattus)	ISBN (PDF) 978-952-314-649-5	ISSN-L	ISSN (deattus)	ISSN (internetpr.) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-314-649-5	Giella Suomagialla	Siiddut 40
Prentosa vuovdin/juohkki Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš PL 8060 (Hallituskatu 3B), 96101 Roavvenjárga Telefon +358 295 037 000 E-poasta: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi				
Diehtočálus ja jahgi Roavvenjárga 2017			Prentenbáiki	

Almostittemrááidu nommä já nummeer Raporteh 79/2017				
Rähteeh Pekka Räinen, Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Almostitemäigi juovlámáánu 2017		
		Kuástideijee Almostittee Laapi iälättäs-, jotolâh- já pirâskuávdáš, Pirrâdâh já luánduriggoduvah		
		Proojeekt ruttâdeijee tooimânadeleijee		
Almostittem nommä Vaikut čassijd Časijtipšom kuávdáš koččâmušah já pargo-ohjelm Tiänu-Niävđámjuuvâ-Paččvei časijtipšomkuávlust 2022–2027				
Čuákankiäsu Časijtipšom ulmen lii vijđes ohtsâšpargo vievâin toollâđ časij tile pyerrin já pyerediđ časij tile tobbeen, kost tot lii hiäjusmâm. Časijtipšomist lii joođoost nubbe vuávámkiärdu, mon ääigi vuáváameh tärhistuvvojev já časijtipšomvuáváameh ive 2027 räi valmâštálluvvojev. Tiänu-Niävđámjuuvâ-Paččvei časijtipšomkuávlust lii Taažain ohtsâš já vuáváameh sovâttuvvojev oohťân. Taat äššikirje siskeeld vuávám pargo-ohjelm já časijtipšomkuávlust kuávdáš koččâmušâid. Äššikirjeest puáhtá celkkid jieijâs uáivil 8.1.–9.7.2017. Vuávám iššeen vuávâjeijeeh tuáivuh macâttâs iärrás lasseen vuávám olâšutmist já äigitaavlust já vaikuttemmâhđulâšvuodâin; pirrâdâhčielgim ráhtimân já siskáldâsân lohtâšuvvee aášijn; časij tilân lohtâšuvvee kuávdáš čuolmâin já ovdedemtáárbuin; vuovijn já tooimân, main časij tile puáhtá pyerediđ; já ruttâdem- já ohtsâšpargomâhđulâšvuodâin. Tuárnujuuvâ časijtipšomkuávlust časijtipšom kuávdáš teemah lohtâšuveh pasâttâsčasij keeppidmân, vuáđučasij turviimân; čácádâhnuáđi haaldâšmân; vieresšlaajâi já kyelitaavdâi levânem estimân já šiev tiileest leijee časij tile paijeentolâmân já čäcipirrâduvâi tile pyereedmân. Ton lasseen tooimâi olâšuttem kalga leđe puoh sektorij časijsuojâlem uássin. Lasetiäđuh časijtipšomist viermičujottâsâst: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin .				
Äššisäänih časijhoittám, časijhoittámkuávluh, časijsuojâlem, ekologâlâš tile, kemiallâš tile, pajaldâsčääsih, vuáđučääsih,				
ISBN (teddilum)	ISBN (PDF) 978-952-314-649-5	ISSN-L	ISSN (teddilum)	ISSN (viärmádâhalmostittem) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-314-649-5	Kielâ Suomâkielâ	Sijđomeeri 40
Almostittem vyebdim/jyehhee Laapi iälättäs-, jotolâh- já pirâskuávdáš PL 8060 (Hallituskatu 3B), 961010 Ruávinjargâ telefovdna +358 295 037 000 Šleđgâpostâ: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi				
Kuástidemsaje já äigi Ruávinjargâ 2017			Teddilemtáálu	

GA'ŽEÄ'TAŽ

Čõõdtemräaid nõmm da näämar Rapoort 79/2017				
Vaadlu'vdd				
Tuejjei Pekka Räinen, Annukka Puro-Tahvanainen, Jari Pasanen, Anu Rautiala, Arto Seppälä, Jukka Ylikörkkö		Čõõdtemäi'gǵ joulmään 2017		
		Ma'hssi Čõõdteei Sää'mjännam-, trafikk- da pirrõskõõskõs Pirrõs da luättree'gǵesvuõđ		
		Ha'ñkõõzz teaggteei tuájjanu'vddi		
Čõõdteõõzz nõmm Vaikkât čaa'zjid Čää'cchâaid kõskksaž kõõčmõõžž da tuejiprogramm Teän-Njauddâmjoogg-Paččjoogg čää'cchâiddamvuu'dest 2022–2027				
Vuännõs Čää'cchâaid täävtõssân lij vaiddâz õhttsažtuej veäkka seeilted pue'rr čaa'zji seillmõš di pue'reed čaa'zjid tõin vuu'din, ko'st tõk liä piässâm huänn'ned. Čää'cchâaidast lij mõõnnmen nu'bb plaaneemkõõrv, di tâ'l plaanid ta'rkkeet da čää'cchâiddamplaan ekka 2027 valmštõõlât. Teän-Njauddâmjoogg-Paččjoogg čää'cchâiddamvuu'dest lij õhttsaž Taarin da plaan šiõtteet õ'hhte. Tât ä'sške'rjij äänn se'st plaanummuž tuejiprogramm da čää'cchâiddamvuu'd kõskksaž kõõčmõõžžid. Ä'sške'rjest kuulât 8.1.–9.7.2017. Plaanummuž vie'kken maacctõõzz tuäivat jeä'rbi mie'ldd plaanummuž čõõđ viikkõõžžid da raajmõõžžid pirr da äi'gǵtaulin di vaikktemvuei'tlvažvuõđin; pirrõsciõ'lǵõõzz raajmõ'sše da siiskõ'sse õhtteei aa'sšin; čaa'zji vu'vddhâaid õhtteei kõskksaž vaiggâdvuõđin da oudâsviikkâmtaarin; kuânstin da tuäimin, koin čaa'zji vu'vddhâaid vuetet pue'reed di teäggummuš- da õhttsažtuejvui'tlvažvuõđin. Torniojoogg čää'cchâiddamvuu'dest čää'cchâaid kõskksaž tee'm õhtte njeä'sščää'cchâäi'ti uu'ccummša, pã'nnčaa'zji staanmõ'sše; čaa'zjikuârtem vaaldšummša; jâkkšlaaji da kue'llkõõvi leävnummuž cõõggõõttmõ'sše da samai pue'ri da jiiijâsnallšem pue'rr čää'ccvuu'dest äârri čaa'zji pue'rr seillamvuõđ oudâsvuä'tkkummša di čää'ccpirrõõzzi vu'vddhâaid pue'rummša. Lää'ssen tuäimi raajmõš da čõõđ viikkõš älg lee'd vueten juõ'kk sektõr čää'ccsuõjjõõzz. Lää'ssteäđ čää'cchâaidast ne'tt-addrõõzzâst: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin .				
Ä'sšsää'n Čaa'zjihâiddam, čaa'zjihâiddamvuu'd, čaa'zjisuõ'jjõs, ekologiiiaž vuet'kk, ke'miiaž vuet'kk, oolâžčää'zji, pã'nnčää'zji				
ISBN (teaddum)	ISBN (PDF) 978-952-314-649-5	ISSN-L	ISSN (teaddum)	ISSN (sai'mmõõdõdõtõs) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-314-649-5	Kiiõll Lää'ddkiõll	Seiddmie'rr 40
Čõõdteõõzz kaaupšumuš/jue'kk Sää'mjännam jie'llemvuet'kk-, trafikk- da pirrõskõõskõs PL 8060 (Hallituskatu 3B), 961010 Ruä'vnjargg te'l. +358 295 037 000 Ne'ttpää'st: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi				
Čõõdtempäi'kk da äi'gǵ Ruä'vnjargg 2017			Teäddempäi'kk	

**RAPORTEJA 79/2017
VAIKUTA VESIIN
VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMA
TENON-NÄÄTÄMÖJOEN-PAATSJOEN VESIENHOITOALUEELLA 2022–2027**

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-314-649-5 (PDF)

ISSN 2242-2854 (online)

URN:ISBN:978-952-314-649-5

www.doria.fi/ely-keskus | www.ely-keskus.fi